

అంశము

88/7

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3.

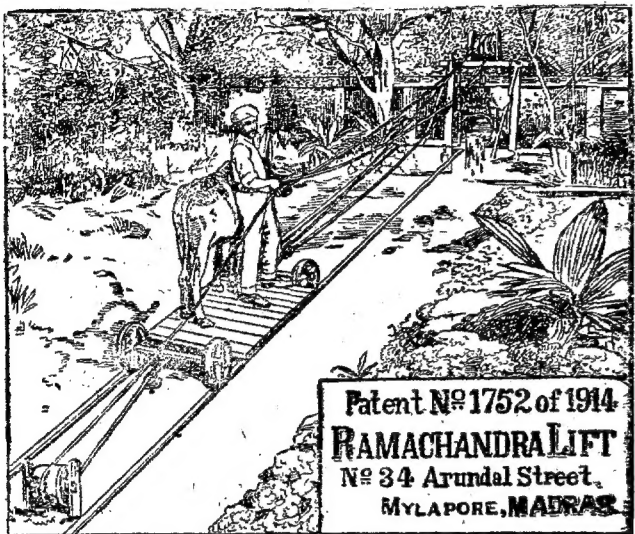
చెన్న పట్టణము 1916 నం॥ ఆగస్టునెల 19 వ తేది శనివారము

No 120

నంపుటము. 3.

న శ నా మ స ం వ త్స ర శ్రా వణ మా స బ మా శ ష ష్టి ౬.

సంచిక ౧౨౦

రామచంద్ర విత్తము.

విషయ సంగ్రహము.

(1) ఎటువంటిలాగైనా బావికైనను ఉపయోగించవచ్చును. (2) నిమిషమునకు 5 మొదలుకొని 50 గ్యాలన్లవరకు నీళ్లుతీయదు. (3) దీనికి గొట్టముగాని ఫుట్ వాల్వులుగాని వాటగు బాయింట్లుగాని లేవు. (4) ఆడ కాళ్లు ఎడ్డు, గుర్రము, కంచర గాడిదె యెరు యితర జంతువులయిన ఉపయోగించవచ్చును. (5) మోటరులన ఎడ్డు ఎత్తుకు కష్టపడి తనకకు బావడమున పరితాపము ఏమియు దీనిలో లేదు. (6) బలిష్ఠమైన రెండేళ్లులగు పెద్దమోట నీటిని ఒకచిన్న యెడ్డుముక్క బరువులన తోడగలదు (7) దీనికి రెండేళ్లు అవానక్యము గావున ఖర్చు చాలా తక్కువగును. (8) దీనిబొక్కెన దిట్టమయిన యినుక తేకుతో చేయబడినది. చర్మపు బొక్కెనలు

వాల్వు బొక్కెనలు మోస్తరుగా నీళ్లుకారదు, చాలాకాలము నిండు చురాదుకొరకు. (9) ఎత్తుకు పని నులభముగుటచేత మోటరుకంటె చాలానేపు నీళ్లును తోడించవచ్చును. ఈవాత యీ ఎడ్డున బండినిలాగుట మొదలైన యితర పనులకు ఉపయోగించవచ్చును.

ఖరీదు సుమారు 30 అడుగులవరకు లోతుగల బావికి

(1) పెద్దయెడ్డు ఏకము ఒకరు రూ 250-0-0 (2) యెడ్డు ఏకము ఖరీదు ,, 175-0-0

A MAN'S Privilege

PERFECT MANHOOD

మూల్యము
30 చిత్తలు
౧౮ పై
1-5
యా. 2/-

ఏ మానవుడు ఆరోగ్యముగాను శారీర కముగాను ఉండి సాఖ్యము ననుభవించు నో కానిదియే ఆ సంస్థ ప్రధానము. వందలకొలది ప్రకారము చేయును. ఈ ధాతు వృద్ధి పడదు. నిశ్చయ నిజమైన మానవుని చేయును. నేటి నిజ మారయును.

Sole Agents Madras Presidency

DADHA & CO.,

Wholesale and retail Druggists & Dispensing Chemists.

260, China Bazar Road, Madras.

Sold by all Chemists

తామర తైలము

తామర, తీట గజ్జి మొదలగు వానికి పేరెత్తినది

తామర ఒకవిధమైనపురుగు నలనచర్మముబూదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, గోల్లలోగాని, పుట్టవచ్చును.

పురుగులలోని భేదమునుబట్టి తామరలోను 2, 3 భేదములుగలవు.

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూతినాశకములగు చాల మంచి మందులతో రెయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. అనేక యోగ్య నుండియున్న తామర నాలుగుదూసారులు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాకు ప్రాసీ యున్నారు.

కావున తామర, తీట, ఏనుగు గజ్జి మొదలగునవి గలవారందరు ఈ తైలమును ఒకసారివాడి చూడగోరెదము. వెల 0-4-0. దీనిని రాచిన మంటయొద్దదు. చర్మమునలు పెక్కదు. పుండువడదు.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

ఈదినము రాత్రి!

ఈదినము రాత్రి!

యూనివర్సల్

గ్రాండు సర్క్సు.

రాత్రి 9-30 ఘం॥ ప్రారంభము.

నూతన రకపు అద్భుతముగు పనులు

ఆంధ్రాగణ వాడు సామంత్రము నాటనీయులగు న్యాతయూర్తి సి. వి. కుమారస్వామి శాస్త్రిగారి ఆదరణము క్రింద ఆడబడును.

వైశా దొడ్డునివాండ్లు కాదులు, మొగ్గులు లేదు వాండ్లు, ఈటెగాండ్లు, హాఫ్ గాండ్లు ఆనేపని గలరు.

వానరములు బ్రూబండి, రయి బుండి, డేపునదిగను, మొరటి రెండు తిరుగులు, ప్రయాణి సుఖగను, గాడ్డుగు నని చేయును. ఇదిగాక అనేక విధములగు పనులను ఆశ్చర్యకర మగా చేయును. చూచువాడు ఆశ్చర్యముగ నోయి.

కేటు:- బాప్సు 4 నీట్లు రు 10-0-0

సింగల్ నీటు రు 3-0-0 మొరటి తరగతి రు 2-0-0

2-వ తరగతి రు 1-0-0 శిల్ప రు 0-8-0

పి. టి. సిలారు ప్రొప్రీయిటరు.

పి. టి. నాయుడు రిక్రజెంటివ్.

ప్రతిదినమురు ముఖ్యముగ వుపయోగింపమొనరి

వైద్యవిద్య

దీనియందు మెండుక వైద్యబోధనలు నిండియున్నవి. 144 పుటలుగల పుస్తకము. దీని యింటివద్ద ఏ కన్యకలేక పోనీటి ఖర్చులు కూడ లేక మీకు యిష్టించేటట్లు వుంటే తీసికొనుటకు నిష్ఠయులేదా? నేడే ఒక పుస్తకమునకు ప్రాప్తియగును. రాజవైద్య వాగాయలజీ కేశవజీ, (188) 20, వైశావజుకోట్ల, అచార్యులు

నవీనముయినది.

ఓటోపరస్రాక్

ఇది నూతనమైన గొప్ప వానరగలది. స్పీడింగ్ సులభము లేనిది. శ్రేష్ఠముయిన పువ్వులయొక్క నత్తునితో చేయబడినది. ఒక బొట్టు బట్ట మీదగాని కత్తెము మీదగాని తెగిలిన కాసక కడలక యొందును ఇతర వానరల వలెగాని. మనోహరమును కలిగియుండి ఒకసారి తెప్పించిమాచిన నిజమును తెలుగులకు.

1 బొట్టు బట్టి 2-0-0
1 డ్రామ్ 0-12-0
1 డ్రోప్ 0-8-0

మామొక్క దిక్ పనులు పోగాయల్ యొక్క శ్రేష్ఠత్యమును తెలియగోరువాడు మా సాంప్లియక వాగ్వినుడు. ధం 1-0-0 సాంకెల్ 0-0-0
మదరాసు యెజుంట్లు:-

ఎన్. ఆర్. నాదక్ అందుకంపెనీ
94, వైనాబజారు, న్యూవాసు.

కలకత్తా, ఆగష్టు 18 — 1276 శకాబ్ది పటాలము
 కవిసతీగానున్న కర్మలూటాన గారు బంగళా కొత్త కలకత్తా
 పటాల కవిసతీగా నియమింపబడిరినని, పటాలముల నేర్పణ
 మనారలో తానుగల విద్యాయములు ఉంపులించితినియని,
 వారి ఉన్నతలకును మంచలకును సుముగనట్లు శరీరములు
 తమ యభివృద్ధినియింపఁజేయు మల్లికుగారు తెలుపుచున్నా
 రు. డాక్టరు మల్లికుగారు తమ రిక్మాట్లునందఱి నిశ్చివేసిరినను
 గుంపులుగుంపులుగా విలసనబడి కైద్యురీతు చేయబడుదురు.
 శిశుకాలములో ఒక వైద్యోద్యోగిని నియమింపబడియున్న
 డి. రిక్మాట్లు వైద్యోత్సాహముగా గలిగియున్నాడు. ధనవిష
 యంతరి యాటములు గలలేదు. రిక్మాట్లు చాలమున
 విద్యావంతులు.

సుబాలక సభ

గువలిక్కేటి హైందవోన్నత పాఠశాల

తమకాల్లన సంవత్సరార్థము

నిన్నటి దినము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు తమకాల్లన సంవత్సరార్థము పాఠశాల భవనమున నీ సభ జరిగినది. సభయందు ఎ.వి. నరసింహపంతులు గారు (చెన్నై ప్రొ. శ్రీ) కళాశాలాంధ్రీకరించు అగ్రాసమన్వలంకరించిరి. ఇదియొక యాంధ్రీ విద్యార్థి సభ యనియు పదునాల్గు సంవత్సరముల క్రేంద్రమును రాజధానికళాశాలయందాగ్రహార్యముగా నున్న వావిలికొలను గుర్పారావుకుండు (ఆంధ్రీవాల్మీకి) గారుచే స్థాపించబడినదనియు ప్రస్తుతము పండితులుగా నున్న గోవిందాచార్య స్వామిగారిచే నభివృద్ధికై చేపడినదనియు, నేటికినుమాత్రమే సభ్యులందరినియు, గత సంవత్సరార్థము లి. శంకటరంగా రావుకుండు ఎం. ఏ ఎస్. ఎస్. ఎస్. గారి యాగ్రాసవాధిపత్యమున జరిగినదనియు, సామాన్యసభలు జరుగుచున్నవనియు వభా కార్యదర్శిగారగు బి. ఎ. గుర్పారావుగారు నడిపిరి. సభ కేకయంద విద్యార్థులుకు ఉపాధ్యాయులు లి. హరిసర్వోత్తరావు ఎం. ఏ. గారును డి. కె. శ్రీనివాసరావు బి. ఏ. ఆర్య విద్యార్థిగారును మరొకరింద నున్నవచ్చియుండిరి. అగ్రాసవాధిపతిగారు హరిసర్వోత్తరావు రావుగారిని దేశభాషా వాద్యులపతనమున గలుగు లాభముల గూర్చి యుపన్యసింపఁ గోరిరి.

వాటిల్లువ్యసించిరి:-

నేనిపు రువస్యసింహ బోధకుని "దేశభాషా వాద్యుల పతనమున గలుగులాభము" గూర్చి యయియున్నది. దేశభాష యనగా మాతృభాష. వాద్యుల మనగా వా భాషయందు వ్రాయబడిన గ్రంథములి. అట్టివారిని జనువులకులక లాభములు లేవనుటసాహసము. అటుల నెవరందఱోపాఠశాలలో నేర్పికొను విద్య విద్యగారు. శిశువు బ్రహ్మచింద మొదలు విద్య విజ్ఞానము, ప్రభుచక్ర భాషము, "ఆరంభమును శిశువుతో నుండ నభివృద్ధి యగుచున్నది. మీ తిమ్మయ, చెల్లెలు, మున్నగు వనివాండు చేప్తు. నవ్వెలు, ఆటలు, పాటలు, మాటలు, అన్నియు చెప్పెదాడ దేలను బ్రాహ్మణు నేర్పికొను చుండుట మీకు మాయమనే యున్నాను. విద్యనవ్వెదరు, ఏదైన నేర్తురు, వెక్కిరించి న వెక్కిరింతురు. వారికి నేర్పిన నదిమచ్చును. మన హైందవ మహాత్ములను చరిత్రములు "రాముడు, కృష్ణుడు, నరసింహుడు, హరిశ్చంద్రుడు" మొదలగు వారి చరిత్రములు, మన పూర్వులు మనకు పురాణములమారు వాగిసివెల్లెయున్న చరిత్రములు, పతనమాత్రిమున కలుపుముల వాపుచున్నాయి. మన యింటివారి మన కిల్లలకు నిలువ నే వారివారి గుణములను, సాహసకార్యములను, బుద్ధిశీలములను తెప్పి "మీరునుటుల నుండవలె జుడి" యని యేలచెప్పరాదు. విద్యార్థులకుని బంధువులు. అచ్చట వాండువులకు రానిది, కిల్లలు గ్రహించలేనిది, వారికితెప్పి, వారు గ్రహించవలయున్న వారిని వామమై నుగమంతుగ గ్రహింపగలుగు దానిని విడుచుచున్నాడు. పరభాషలను నేర్చుచున్నాడు అంగభాష మనకు పరాయభాష. అభాష మన పరభాషను వాద్యులకుల విషయమును మన దేశమున వారింభింపజేసిరి. దానిని గ్రహించలేక మనవారందఱు నదే యభివృద్ధిలోనికి చేచ్చుచున్నాము. అందులకుల మన పూర్వులు భాషాభివృద్ధి మునందుచున్నాము. భాషాభివృద్ధి మనమిచ్చిన మాత్రమున భాషాభివృద్ధియును కల్గు. మాత్రము భాషయందే భాషనిర్మాణమును. కాని పాట్లకొట్టిభాషయందు విజ్ఞానముకలదు. మన విశ్వవిద్యాలయమువారి నంగతి నిపుడుగ్రహించినటుల దోచదాగివిశ్వవిద్యాలయ పరిక్షలయందు దాగ్ధభాషయందు అత్యున్నతమున వాండు నేలయందఱి కొంచముగనున్నది. పరిక్షాసోయివారికి భాషభాషలేకనేగదా. కాని దేశభాషయందా భాషనిర్మాణముచక్కగ నయిన దయితే నితరులను వాద్యులమున నేర్పుటయ్యెను. అంతేగాని మాతృభాషాభివృద్ధిని నితరులను భాషాభివృద్ధియై పాటుకుట కేలము చేలిరితెచ్చుట. "తెలుగువారిని సంస్కృతియు తెప్పి మెరుగు" అను వాగ్యోక్తి గ్రహార్యము.

భాషలలో సంస్కృతి బుద్ధిప్రులు. అట్టిభాషయందేయగ్రంథములు అన్నవో యవియున్నయే సరికన్న నెచ్చుగను వాంధ్రమునున్నది. భాషాభివృద్ధి, రామాయణంబులు మొఖ్యములు సంస్కృతియును నున్న కర్ణవలకన్న మిన్నగని

వర్ణవలకన్న గ్రంథముల నెచ్చుగనున్నవి. తిక్కన పోషించిన దాగ్రంథము భాషాభివృద్ధి మే భాషాభివృద్ధి లేదని నానుభిప్రాయము. అట్టి మహానుభావులు లీయుగమున నే దేశమునందు గలరా? అట్టి పాత్రములకు జనువులకు వలన గలుగు నానందము నే వర్ణింపగలము. పింగళిమూలకజేసిన "ప్రభావతీ విద్యార్థి" ము"నంగల భాషములన్నియు మేక్కినయొక వాటకంబులలో నొక దానియందు కొంతమాత్రము గానటము చేచ్చుది. కాని యా గ్రంథములము మందగ నిది మూర్ఖుని ముందు దీపమునుట్లున్నది. భాగవతమునందలి యొక పద్య కథన మాయగలుగు హాయి నేభాషయందలి యెట్టిభాగ వర్ణముగాని యాయగలుగన! ఇంతే భర్తృహరి శతకమున గల యొక పద్యముకాదు వేరున కత్తుములలో నొకటి యాయగలుగ నీటి భాషము భాషము అనందమునే భాషయందలి ఎట్టినితరద్యముగాని యాయగలుగన!

"దేశభాషలందు దేంగులేదు" అను వాక్యమునకు మన మొకయు గర్వము జేందలసియున్నది. అట్టిభాషకు మీరు అభివృద్ధిలోనికి చేచ్చుకొనుచుండలేదు. మీ పాత్రములోనున్న పద్యములే జాలును. మీ భాషాభివృద్ధి మున్నది జేయుగలవు. ఇట్టి పతనమున నెట్టి లాభములేదని ఏమాత్రము నుడువగలము? అట్టి సాహసమునునా? అట్టి సాహసము వాద్యులమా? శ్రేయమా?

పాత్రాత్మకమున బాలుకు మొదలు భాషాభివృద్ధిని నిచ్చి తమకాత్ర భాషాభివృద్ధిని నిచ్చుచున్నాడు. అటులయందు పాటలయందు మాటలయందుగూడ వాకి భాషనిర్మాణము గలగజేయుచున్నాడు. కాననే వారిభాషయే, పుజలు, దేశమున అభివృద్ధియొందున్నది. మనకాస్వతంత్ర్యములేక. భాషాభివృద్ధి మున్నది. భాషాభివృద్ధియెట్లు. కానన్వభాషాభివృద్ధిలన నివియున్నయొక గలగునుగాన మాతృభాషాభివృద్ధిని చుటయు దీనియైయు యొందును.

తమకాత్ర నగ్రాసవాధిపతిగారిటుల నుడిపిరి. పూర్వకాలమున వేదకాలమున పురాణకాలమున మనదేశము; గురుకులవాస మనునది యుండెను. బాలకు భాషాభివృద్ధి భాషాభివృద్ధి మున్నది. భాషాభివృద్ధియెట్లు. కానన్వభాషాభివృద్ధిలన నివియున్నయొక గలగునుగాన మాతృభాషాభివృద్ధిని చుటయు దీనియైయు యొందును.

తమకాత్ర నగ్రాసవాధిపతిగారిటుల నుడిపిరి. పూర్వకాలమున వేదకాలమున పురాణకాలమున మనదేశము; గురుకులవాస మనునది యుండెను. బాలకు భాషాభివృద్ధి భాషాభివృద్ధి మున్నది. భాషాభివృద్ధియెట్లు. కానన్వభాషాభివృద్ధిలన నివియున్నయొక గలగునుగాన మాతృభాషాభివృద్ధిని చుటయు దీనియైయు యొందును.

తమకాత్ర నగ్రాసవాధిపతిగారిటుల నుడిపిరి. పూర్వకాలమున వేదకాలమున పురాణకాలమున మనదేశము; గురుకులవాస మనునది యుండెను. బాలకు భాషాభివృద్ధి భాషాభివృద్ధి మున్నది. భాషాభివృద్ధియెట్లు. కానన్వభాషాభివృద్ధిలన నివియున్నయొక గలగునుగాన మాతృభాషాభివృద్ధిని చుటయు దీనియైయు యొందును.

అన్యమతములవారికి మరల హిందూమత దీక్షాకొనుట.

ఆర్యమతమునకు చేరిన కే. సి. వర్మగారు చెన్నైలో రాజధానియందు సంవాసుడైన ఆర్యమతాభివృద్ధి భవనమున గూర్చి ఆంధ్రీదేశము నందంతటను ఉపన్యసింపి యున్నాడు. వీర ప్రస్తుతము చెన్నైలో నున్నాడు.

ఈనెల 20వ తేదీ ఆదివారమునా మదయము 7 గంటలకు చెన్నైలో వార్షికు పునః ఆదియపు నాయక దీక్షాను ప్రాగ్గికియై యూనియను పాఠశాలలో ఎస్. భాష సౌందర్యము కన్యకు మరయొక యువకునకు వర్మగారు ఆర్య మతాభివృద్ధి భవనము నందుండి హిందూమత దీక్షా సోపాని వాద్యుని మంల హిందూమతమున చేర్చెదరు. ఆ వాద్యుడు 7-15 మొదలు 9-30 వరకు భజనమును నుద్దియను ప్రాగ్గి యిచ్చి త్రమును జరుగును. 9-30 మొదలు 10 గంటల వరకు పండిత ఆదిపూడి సోమ వాధరావు గారు ప్రార్థనము నలివెదరు. 10 మొదలు 10-30 వరకు భక్తము నుద్ది అనువిషయమును గూర్చి కే. సి. వర్మ గారుపన్యసింపెదరు. 10-30 మొదలు 11 వరకు ఆర్యమత అంగోష్ఠ వ్యాసము జరుగును. పిమ్మట సభ్యులకు స్వల్ప వివరము లొసంగలకును. ఈసభకు (కెల్లెర్ల జిల్లాజడ్జి) దివానులమారుగ వారణాసి మున్సిఫ్యాల్యము పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారధ్యక్షత వహించుట కంగీకరించిరి.

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను తులం 1కి రూ. 3-4-0

జీర్ణరసాయనము:- ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము వచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు వడి రసప్రావము క్రమముగ గలుగును ములబద్ధము మానును. 25మాత్రల డబ్బి 1-కి నెల 1-4-0.

అచ్చురాంజనము తిహా, 6, తంబులెట్టిపిడి మదరాసు

వాతావరణ స్థితి

1916 సం॥ ఆగష్టు నెల 19-వ తేదీ.

Table with 10 columns: Time, Wind, Clouds, etc. Rows include various weather observations and measurements.

బొంబాయివైపు వాయుభాము అతిస్వల్పముగా మోర్చి, ఇతరస్థానములకు అతిస్వల్పముగా తగ్గిరి. మొత్తమువీధి మార్పులేదని చెప్పవచ్చును. ద్వీకణమునందు వాయుభారమున కొద్దిగా మార్పులు కలవదు రాజధాని లుత్తిరమున వాయుభారముగా వాయువును మెట్లు కొలుచున్నది మలబారునందు రాజధాని దక్షిణమునను వాయువు తగ్గి పది. అక్కడ దక్కడ వాయువులందు ఈ ఉదయము చలించులేదని తెలియచచ్చిరి. వాయువుయొక్క దిక్కియై తగ్గిరి. దత్తకుంభములందు కచ్చియ, కచ్చిమోత్తర వాయువులు చేరుచున్నవి. బొంబాయివైపు, గాన్ముల వివరముగా నున్నది. దక్షిణమునకు మధ్యమోర్చము కొద్దిగా మోర్చిరి రాజధానియందు చాలకొద్ది పగటియొప్పును సాధారణము కంటె ఎక్కువగ నున్నది. మొత్తమువీధి వాయువునెల ముందుగానిత్ర మోర్చిరి. మలబారునందు కొంతకంటె మేములు బోయినది. ఇతరస్థానములకు మేములు తెక్కువై పవి. రాజధాని ఉత్తరభాగమున స్వల్పమన్ను మరేసింది ఉత్తరభాగమునందు, మూర్పు వైపునను క్షు మెత్తుక కావచ్చును.

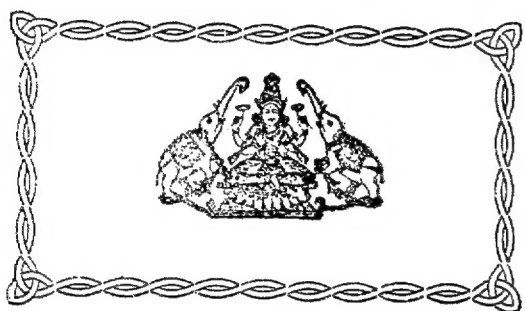
ఆర్. ఎల్. జోన్ను వాతావరణ వాస్తవము.

విన్నపము

సోమవారము కృష్ణజయంతి యగుటవలన పత్రిక విలువడదు. — సంపాదకుడు.

విషయానుక్రమణిక.

శ్రీహంప రాస్త్రం	2
కృత్తిక శ్రీహంప	3
బాబులు	4
కుబాలకనక, ప్రభుత్వ యూనియన్ రాజకర్మ	5
ప్రధానవ్యాసము	
రైలుబండ్లు — ప్రత్యేక స్థలరక్షణము	6
లిట్టు	7
విశోసామహాసంగ్రామము	
విదేశ కంట్రీవార్తలు	8-9
దేశీయ కంట్రీవార్తలు	10
ఇంగ్లీషు కంట్రీవార్తలు	11-12
శిశువార్తలు	13
ఆస్థానమైన కల్పన	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 19-వ తేది

శనివారము.

రైలుబండ్లు-ప్రత్యేక స్థలరక్షణము.

సుఖసంరక్షణము మనుజులకు నైజ మైన గుణము. పొరుగింటివా రన్నము లేకను మారుచున్నను మనము వడ్డసోపేతముగ తినుటకు యత్నించెదము. కొందరు నిలువ నిడలేక నల్లలాడుచుండగ మరికొందరు సర్వప్రదేశము నాక్రమించుకొనుటకై పాటుపడుదురు. తనవారు చెసినను తన బాగుచు కోరువారును గలరు. మనుజులకు గల స్వార్థపరత్వమువలన నిట్టి భావములు గలుగుచుండును. మనుజుల స్వార్థ పరత్వము రైలుబండ్ల యందు తిరుచుగ ప్రయాణము చేసేవారిలకు విదితమగుచున్నది. ముందుగ నెక్కినవారు తలుపులు బిగించి కాల్లు బిక్కిడన్ని యిరువులు చేరకుండు నటులు ప్రయాణమును జేయుచుండును. మధ్య స్టేషనులందు వల దవినను గుంపుగుంపులు ప్రవేశించి ప్రయాణికుల సుఖాభిలాషకు భంగమును గలిగించుచుండును. స్థలము దొరకకను మధ్య స్టేషనులందు ప్రయాణికులు వెడడికప్రములను వర్ణించుట యలచి గాని వని. బొంబయి మెయిలు రైలు బండియందు మూడవ తరగతి ప్రయాణికులు వడడి కప్రము లనుభవించిన వారిలకు మాత్రము తెలియగలవు. మూడవ తరగతి రెండు పెద్దబండ్లు మాత్ర ముండును. అది దొకబండిలో సగము ప్రత్యేకము స్త్రీలకును మిగిలిన సగము యూరపియను యూరపియను ప్రయాణికులకును సంరక్షితమై యుండును. మూడవ తరగతి ప్రయాణికులందును మిగిలిన బండియందు క్రిక్కిరిసి సందు

లేకను జొరబడవలసి యుండును. వదుగు సుండ వలసిన ప్రదేశమునందు ఇరువదిమంది నిలువ బడుటయును సామాన్యముగ సంభవించు చున్నది. హైందవులు కూర్చుండక బండియందు జన సమృద్ధి మిటు లుండగ యూరపియను యూరపియనులకై సంరక్షితమైన బండ్లయందు దొరకెద్దరు మాత్రమే సుఖముగ ప్రయాణము చేయుచుండును. యూరపియను ప్రయాణికులను హైందవ ప్రయాణికులకు రైలు నందుబోవుటకై సొమ్మును సమానముగ విచ్చియుండును. వరుగును ప్రయాణికులకు నిర్దిష్ట స్థలము నందు హైందవులు రెట్టింపు మందియును వరుగును ప్రయాణము చేయదగిన స్థలమునందు యూరపియను లిరువురును వచ్చియుండును చేయుచుండును. ఎవరైనను కర్తవ్యము జాలకను యూరపియనులున్న గదియందు ప్రవేశించి దలచినపుడు బలత్కారముగ నట్టి మరవృత్తులను ప్రయాణికుల గార్లు ప్రేమచూపుట బైటికి నెట్టెదరు. పాటుబాటును దాల్చి హైందవ ప్రయాణికులు ఆగనులందు ప్రవేశించినపుడు వారు క్రొస్తవులను భ్రమ మిదను నిర్బాధము లేకను ప్రయాణము చేయుచున్నారు. రైలుబండ్లయందు జనసమృద్ధి వలన గలిగెడి కష్టముల నాపి జనసౌకర్యమును వృద్ధి చేయుటకు బడులు కొన్ని బండ్లయందు మరుజుని పై మనుజు డెక్కి బోవుటయును కొన్ని బండ్లయందు దొరకెద్దరు ఎక్కుటయును సంభవించు చున్నది. సమానమైన టికెట్లు గల ప్రయాణికులందు కొందరు కష్టపడుటయును కొందరు సుఖపడుటయును బ్రతిఘటించుటయు న్యాయదృష్టికి భంగకరము గాదా! రైలుబండ్లయందు దిట్టి ప్రత్యేక మైన యేర్పాటులను జేయుట న్యాయవిరుద్ధ మని యొక తీర్మానము పుట్టినది.

సింధుదేశమునందు మధురదాసు రాజచంద్రుడు అను స్త్రీదను యూరపియనులకై నిర్ణయించిన బండియందు వజ్రము చేయుచుండెను. ఆయనను బలత్కారముగ రక్షక భటులు లాటికి నెట్టిరి. ఆయన హిందూదేశమునందైన వ్యాజ్యమును జేసెను. బిల్లాబ్బడి యూరపియనులకై ప్రత్యేక స్థలమును నిర్దేశించుటకు రైలుకంపెనీలకు హక్కుగలదనియును ప్రయాణికుని బలత్కారముగ బ్రెటకు నెట్టుట రైల్వే కట్టము 108 శెక్కులకు విరుద్ధమనియును తీర్మానించెను. ఈ తీర్మానము వైన పాటలు అప్పీలుచేసిరి. అప్పీలునందు ప్రత్యేకము నిర్దేశించిన స్థలమునందీ ప్రయాణికుడు లేకవలెను బలత్కారముగ వెడలగొట్టుట న్యాయవిరుద్ధము గాదనియును, ఆయన ప్రత్యేకము చేసినవారి వెడలగొట్టుటకు రైల్వేకంపెనీ భావించుటకు హక్కుగలదనియును నిర్ణయింపబడినది.

హిందూదేశమునందు విశేష భాగము రైలు మార్గముల స్వాస్యతకు రాజ్యాధిపత్యము. రాజ్యాధిపత్యము కాని రైలు మార్గముల స్వామిలకు రాజ్యమునుండి నిర్దిష్టమైన వడ్డీ ఇయ్యబడుచున్నది. ప్రజాదాయమువలన పోషితము లగు రైలు మార్గములను గణద్రవ్యముగ పరిగణింపవలయును గాని స్వంతధనముగ బరిగణించుటకు వీలులేదు. గణద్రవ్యమువలన పోషితము లగు రైలు బండ్లయందు క్రాంతము ప్రవేశములను నిర్ణయించగల యధికారము న్యాయాధికారికి గలను. కాని స్వంతసామ్రాజ్యమునందు యజమానునకు లేదు. రైల్వే ఆక్టు 42వ శెక్కు ప్రకారము ప్రయాణికుల నుండి తగిన సొమ్మును దీక్షానక నెవరికిని ప్రత్యేకమైన సౌకర్యములను గలిపించుటకు వీలులేదు. రైలు కంపెనీలు ఎవరైనను ప్రత్యేక సౌకర్యము

లను గల్పించ ప్రయత్నింప దలచినపుడు దానివలన గణద్రవ్యమునకు గలుగుచున్న నష్టమును పూర్తిచేయవలసి యున్నది. సొమ్మును సమానముగ విచ్చేడి ప్రయాణికుల కందరకు సౌకర్యములు సమానముగ నుండవలయును గాని హెచ్చుతక్కు లుండుట బ్రతిఘటించాలన మవలంబించుచున్న ధర్మ ప్రతిష్ఠా పాలనమునకు ప్రతి కూలము. యూరపియనులు యూరపియనులు రైలుబండ్లయందు సుఖపడవలచిన సొమ్ము విచ్చి సుఖపడవలసి యుండును. సొమ్ము నిశ్చయక ప్రత్యేకమైన సౌకర్యములను బొందుట వలనను కులాభిమానము గలుగుచున్నది. కులాభిమానమును బలపరచుట దేశక్షేమమున కనుకూలముగాదు. రైలు మార్గముల వలన గలిగిన లాభములందొక ప్రధానమైన లాభము సర్వసమానత్వభావ మని గ్రాహ్యము గుచున్నది. అగ్రవర్ణములవారు అంత్యజులనిడ సోకిన గ్రామములందు మెల సోకినది తలచెదరు. కాని రైలుబండ్లయందు అగ్రాంత్యవర్ణ భేదము లేకనుకలిసి పడునము చేయుచున్నారు. పాశ్చాత్యులందును పాశ్చాత్య సంపర్క సంజాతులందును నట్టి విభేదమైనను లేదు. అట్టి వారికి హైందవుల పొరుగు లేకుండను ప్రత్యేకమైన స్థలనిర్దేశమును జేయుట న్యాయ విరుద్ధమని హైందవులకు తోచుట సహజము. హైందవుల కొరక మిదను వారి సౌకర్యమునకై ఈ యేర్పాటు చేయబడినది రైల్వే యధికారులు చెప్పెడి సమాధానము సంతృప్తి కరము గాదు. ఈ యేర్పాటునకు హైందవుల యభ్యర్థనమే కారణమైన విపులు వా రావధి యందు మార్పుచు గోరుచున్నారు. తగిన సొమ్మును నైకోనక నేజాతికైనను రైలుబండ్లయందు ప్రత్యేక స్థల నిర్దేశమును జేయుట గాని సౌకర్యములను గల్పించుట గాని కులాభిమానమును జూపుట గాని రైల్వే కంపెనీల ధర్మ సూత్రములకు విరుద్ధము, గణద్రవ్య లాభమునకు హానికరము, ఆత్మగౌరవమునకు ప్రతి బాధకము. రైల్వే అధికారులు హిందూదేశ పరిపాలకులు రైలుబండ్లయందు ధర్మ ప్రతికూలమైన స్థలనిర్దేశమును జేయురాదు కనుమానుట కేర్పాటులు చేయుట ధర్మము వివేకము లాభకరము.

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వము.

కొమర్రాజు లక్ష్మణరావు గారు ప్రచురించుచున్న విజ్ఞాన సర్వస్వము యొక్క రెండవ సంపుటముయొక్క మూడుసార్లు గుచ్చములు విజ్ఞాన భరితంబులైన విషయములతోడ నరారుచున్నది. ఆ గుచ్చములందు అభివృద్ధి, అద్వైత, గంగాధర కవి, అద్వైతము, అద్వైతము, కేవలాద్వైతము, విశిష్టాద్వైతము, శుద్ధాద్వైతము, పాశ్చాత్యాద్వైతము, అధికమానము, అనంతపురము మొదలగు విషయములను గురించిన వ్యాసములు గలవు. అద్వైతమును గురించిన విషయము విపులముగ దెలుపబడినది. పాశ్చాత్య దేశములందు రాసాయనిక శాస్త్రాధారమున యంత్రములతోడ వలు రంగుల తానులు తయారుచేయబడు విషము చిత్రపటముల దృష్టాంతముతో దెలుపబడినది. అద్వైతమును గురించిన వ్యాసములందు ప్రధానశ్రుతియు, జగత్కారణము, పరిణామ వివర్తనవాదములు, జీవేశ్వరభేదము, సూర్యులభ్యాస, సాధనపత్యయము

మొదలగు విషయములు తేటతెలుగునందు తెలుపబడినవి. విశిష్టాద్యైతము పాశ్చాత్యాద్యైతమును గురించిన వ్యాసములను విక్రీలి సమగ్రత వ్రాయబడినది. పాశ్చాత్యాద్యైత శీర్షికయందు ఈశ్వర తత్త్వము, జ్ఞాన తత్త్వము, శరీర తత్త్వము, సతీ తత్త్వము, వికారవాదము మున్నగు ఖిన్నయములు వివరింపబడినవి. అనంతపురి యుశీర్షికయందు ఆ జల్లాకు సంబంధించిన చరిత్రము, భూగోళ లక్షణములు, జనసంఖ్య, సంపదలు, విద్యాస్థితి మొదలగు విషయములు సవిస్తరముగ దెలుపబడినవి.

సకల దేశములందును ప్రజానభోధమునకు విజ్ఞాన వ్యాపకము సాధనము. వివిధ విషయ పరిజ్ఞానమువలన విజ్ఞానము గలుగుచున్నది. సంపూర్ణముగ వికాసమును బొందిన వాడైతము విజ్ఞానవంతుడైన పండితులు సిద్ధముగనున్న పుడిట్టి మహద్గ్రంథ రచన సులభసాధ్యము. ఏ దేశమునందును ఏ కాలమునందును సకల విజ్ఞానమును సముపార్జనము చేయుట యొకనికి సాధ్యము గాని పని. విజ్ఞాన సముపార్జనము విజ్ఞాన కేంద్రీకరణము పండితుల సంయోగమువలన గలుగవలసియున్నది. వర్తమానయుగమునంద ట్టి సాధన సంపత్తి కొరతనడి యున్నను పూనికతో లక్ష్యణ రావుగారి మహాత్కార్యమును నిర్వహించుచున్నందులకు మనము సంతసింపవలసి యున్నాము. కాకితముల కరవేర్పడిన ఈ విషయ కాలమునంద ట్టి పుస్తకముల ప్రచురణము వ్యయ ప్రయాసములతో గూడియున్నది. సకల శాస్త్ర గ్రంథములు ప్రచురితములై వాడైతము విశాలమైన పుడిట్టి గ్రంథములను ప్రచురించుట యుచితమని సిద్ధాంతముచేయువారు గలరు. ఆవాదము చెట్టు ముందా విత్తు ముందా యను వాదమువలన నున్నది. ప్రస్తుతము ప్రచురితమగుచున్న గుచ్చములందు లోపములుండవచ్చును. సంపూర్ణమైన విషయ విమర్శనము లేకపోవచ్చును. అభివృద్ధి కవకాశములుండవచ్చును. జ్ఞాన మపారము. జ్ఞానమున కాద్యంతములు లేవు. లోకాభ్యుదయమున కనురూపముగ జ్ఞానము వికసించు చున్నది. ఆంధ్రుల వికాసమున కనురూపముగ భావికాలమునందు విజ్ఞాన సర్వస్వమును వికసించగలదు. ఏ కాలమునందో ంచభత్వకరమాన్నంబులు లభించు నని ప్రస్తుతము పస్తపడి యుండుట వివేకము గాదు. వర్తమానకాలమునందు పలురూపముల క్రమ వికాసమును బొందుచున్న యాంధ్రవ్యక్తి వికాసమునకు విజ్ఞాన సర్వస్వ మత్యంతోపకారము చేయగలదు. ఆంధ్రుల ప్రస్తుత స్థితికి దగిన విజ్ఞాన సర్వస్వమును క్రమచరులవలన నాంధ్రలోకమున కుపకృతి గలుగును గాని యవకృతి గలుగదు. విజ్ఞాన వ్యాపకమును ఒట్టి విజ్ఞాన సర్వస్వము ఎక్కడెక్కడో విడియబ్రటానికవలె యుగయుగమునందు మారుచు జెందుచు వికసించగలదు. విజ్ఞాన సర్వస్వము శీఘ్రముగ ముగియ నటు లాంధ్రలోకము లక్ష్యణరావుగారి క్రయత్నములకు దోడ్పడి మాతృభాష నారాధించుట శ్రేయస్కరము.

జాతీయ సభాధిపత్యము.

జాతీయ సభాధిపతి నిర్ణయించుటయందు తీవ్రమైన చర్యలు జరుగుచున్నవి. సభాధిపతి నిర్ణయమునందు భాగ్యభిమాన, రాష్ట్రభిమానము, సామ్యభిమానము, భావాభిమానము పరిస్పృహములు. అత్యంతగారి కాభివార అత్యంత

గారిని, బంగారము వంగదేశముని, హిందువులు హిందువుని స్వరాజ్యవాదులు స్వరాజ్యవాదిని నిర్వచించుట సమాజము పాశ్చాత్యులబద్ధమైన నిర్వచనమునందు యోగ్యతాయోగ్యతలను నిర్ణయించుట కష్టసాధ్యము. జాతీయ మహాసభా నిర్మాణము యొక్క నిబంధనల ననుసరించి సభాధి పతిని నిర్ణయించుటకు రాష్ట్రీయ స్థిర సంఘములకును ఆహ్వాన సంఘమునకును హక్కు గలదు. బంగారము, బొంబాయి, బీరారు, పంజాబు, మధ్యరాష్ట్రములు, మద్రాసు, బీహారు, బర్మా, సంయుక్త రాష్ట్రముల ప్రాంతములందు స్థిర సంఘములుగలవు. స్థిర సంఘములకు మండలములందు తాలూకా లందును కాభా సంఘములు గలవు. జాతీయ సభాధి పతిని నిర్వచించుటకు మండల సంఘములకు తాలూకా సంఘములకు వ్యవస్థ ముందిన గాని పార్టీ నిర్వహణ అవ్యక్తము బడయదు. ఇది జాతీయమహాసభా నిర్మాణమునందు గల లోపము. రెండవసారి నిర్వచనము చేయుటయందు దింతరింపకును బంగారము బొంబాయి బీరారు పంజాబు బర్మాపంజాబు. అంబికాచరణముజాంబాదుగారిని, మధ్య పరగణాలు విజయరాఘవాచారిగారిని, చెన్నపురి గోవిందరాఘవయ్యగారిని నిర్వచించినవి. సంయుక్త రాష్ట్రములందు ఆవిజయముగారిపై సభిమానము గలదు. బీహారు కళిమాన మెరియైనను గలవో తెలియజున్నది. ఈవర్ష చనములను గమనించి లక్ష్మీయందరి ఆహ్వానసంఘ మెటులు నిర్ణయించునో తెలియదు. చెన్నపురి స్థిర సంఘము విజయరాఘవాచారిగారిని నిర్వచించినను వారి విజయమును నమ్ముటకు పిలువేదని ఇప్పటి స్థితి ని బట్టి విశదమగుచున్నది. అంబికాచరణముజాంబాదుగారి విజయమున కవకాశములభిక్షగ గలవని తోచుచున్నది. గతించిన రెండు సమావేశములందును వంగదేశములైన భూకేంద్రీవాదము గానసర్వవత్సేంద్ర ప్రస్థునిపేరు అభ్యుత్తతకు వహించి, ఈ యేడు అంబికాచరణముజాంబాదుగారికన్న కొనబడిన మూడేడు వరుసగ వంగవాసులు సభాధిపతులగొనబడుట సంభవమగును. ఇది వంగదేశము వాడుకత్వమునకు నిదర్శనము.

పసికూన పెండ్లి.

సింధుదేశమున దొక విచిత్రమైన వివాహము జరిగినది. వరుస వయసు 12 మాసములు. కన్యకాకొన్ని సంవత్సరములు గలవు. కన్యయువకుడును మహాత్మ్యదీనుతనములు. పిల్లలందఱి వ్యభిచారలోబడి తింసామును కన్యకాచేసి భగవంతుని దేవతగా మెరితను 12 మాసముల పిల్లవాని కిచ్చి పెండ్లిచేసెను. పిల్ల తల్లి పెండ్లి చెల్లకాదనని వ్యాజ్యమును చేసెను. వ్యాపారాధికారి పెండ్లి రద్దుచేసి పిల్లలందఱియు మామయ్యను భక్తుల సేవకులని ముందుగా తీర్మానించెను. అతివాల్మ వివాహము జరుగుటకు హిందువులను ముఖ్యముండవచ్చును. కలబంధకములే మహాత్మ్యదీనులందఱి ఈమరాచారముండవలయునో తెలియజున్నది. అతివాల్మ వివాహముల దుర్వాసనకు బోగొట్టుటకు విద్యాగ్రంథ వ్యాపకమునకు మించిన సాధనములేదు.

యద్ధము - బ్రిటీషు ద్వీపమునందు విద్యాదేశ.

యద్ధములందు యద్ధనియగ్నము లైన రాజ్యములందు విద్యావలయులు మాత్యులయందు కని. యావముల రణరంగములందును కన్యాగారములందును కాలమును గడుపుచున్నాడు. బ్రిటీషు స్త్రీయములందు ఉపాధ్యాయులు నిర్వధకమైకులుగ నిర్ణీతులైరి. మూడువందల ప్రభుత్వ పాఠశాలలు వైశ్యభిరము లైనవి. కొన్ని మండలములకు పాఠశాలలందు జనుక సేవగల బాలికల సగముబాలుకు కన్యాగారములందు పని చేయుచున్నారు. సమావేశము 7 ఆచారముండిరి ఆచారము కర్మించబడినది. ఇట్టి విషయదేశముల పుకొప్పటికి వారి తెన్నులేదని ఉదారభావ కక్షావలంబనల దొందులందు పరితాపము గలుగుట వింత గాదు.

సర్ శంకరం నాయుడు - వంగదేశ సంచారము.

సర్ శంకరం నాయుడు కొన్ని దినముల క్రితము వంగదేశమునందలి విద్యాభివృద్ధిలను బరిశీలించుటకై దక్కా కలకత్తానగరములకు పోయియుండిరి. ఆసమయమునందు దక్కా విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకు దగిన ఏర్పాటులకు తేలికారం తెలియుచున్నది. శంకరను నాయుడుగాను విద్యాధికారులతోను దేశీయవాసులతోను విద్యావిధానములను గూర్చి సంప్రతించినది తెలియుచున్నది. ఆసంప్రతింపుకు ఫలముగ సర్ శంకరం నాయుడుగాను విద్యాభివృద్ధికి దగిన వ్యవస్థాధి ప్రాయమును దెలుపుచును విశ్వాసము గలుగుచున్నది.

'ఫ్రెండ్సు యూనియను' రాజమండ్రి

ఆంధ్రనాటకముల పోటీ పరీక్షలు.

ఈ 'ఫ్రెండ్సు యూనియను' సంఘము 8-2-1910 క తేదీన " ఎక్స్ క్ల్యుజివ్ క్లబ్బు " అను పేరున వ్యాపారక్రీడలభివృద్ధి కొందించు నుద్దేశ్యముతో నేర్పరకండి ఈ 6 రుంధర్న రములతోను చాలమార్పులనుపొందినది. వీర వ్యాపారమునందుంధనమున పోటీపరీక్షలతో చాల కఠినములను గిన్నెలను సంపాదించిరి.

నాటక ప్రదర్శన కళాభివృద్ధికి వీర పోటీ పరీక్షల నేర్పరది. ఇటీరల జరిగిన గయోపాఖ్యానము పోటీ పరీక్ష బహుమానములను గూర్చిన వివరముల ని ది వ ర కీ ట ట్రి కలొ ప్రకటించి యున్నాము. వీర భ వార్జన మునకు దీనిని పోరంభింపక ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి ఆంధ్ర నాటకాభివృద్ధికి మాత్రమే పోరంభించిరిని వ్రాయగలిగినందుల కెంతయు సంతసించుచున్నాము. ఇట్టిపరీక్షల నేర్పరచువారందరునుగూడ వీర మార్గము ననుసరించిన క్లాసుల యు లగుదురు. నాటకముల యభివృద్ధికిరనే జాతీయ వ్యాపారముల యభివృద్ధికిగూడ నిట్టి సంఘములవారు సమాకాతలై వానికిగూడ పోటీపరీక్షలను బహుమానములను నేర్పరచి వానినిగూడ భివృద్ధి కొందింపదగును. ఇట్టి సంఘములవారు నాయకుల యొక్క ప్రాపురుబడనీ తగినవారిని స్థాపనంఘ సభ్యులకుగా నేర్పరచుకొని వ్యాపార దృష్టితో పనిచేసిన ప్రజల విశ్వాసమునకును నన్ననకును పాత్రులయ్యెదరు. ఇదివర కిట్టి పోటీ పరీక్షలకు వచ్చిన ఆదాయమును జరిగిన వ్యయములను ఎవరును వివరించయిందలేదు. అట్లు వివరించుచుండుట చాల మంచిపని. అట్టి ఆదాయవ్యయ పట్టికలు నిగాత్రీకణములుగ నుండునట్లు ప్రయత్నము చేస్తారోగూడ ప్రకటింపబడుట మరింత క్లాసులవారు పనియని మేము నూచించుచున్నాము. స్వార్థభరత్వములేని దేశ సేవాభిమానులకు వై నెట్టి కుమారమున కలగవలయునట్టిట్టి సావ్యజనిక విషయములతో ముఖ్యముగా మెలంగవలయు. తరుచుచున్నట్లతోగూడిన స్థాపనంఘమును కోకాపరతులను ఆశించుటకు ఏర్పరచి సంఘమును రిజిస్టరుచేయించి పోరంభించుట చాల యుక్తము.

వీరచే జరుపబడిన పోటీ పరీక్షల ఆర నాటక సమాజములవారు వచ్చిరి. గయోపాఖ్యానము వీరచే నానపాము ప్రదర్శింపబడినది. 6 ప్రదర్శనములకును ప్రేక్షకుల వలన రు 1984-0-0 లు వచ్చిరి. దరఖాస్తు నుములు ఆర సమాజములవలనను, సమాజమునకు రు 6 ల వంతుకు రు 80 లు లభించెను. మొత్తము రు 1964-0-0 లు వరము. దీనిలో నాటక కాల బాడుగకు రు 876-0-0 లు ను ప్రకటనలకు రు 66-9-0 లును నోటీసులు టిక్కెట్లు మున్నగు వారి ముద్రా వ్యయములకు రు 118-10-0 లును వాయిద్యములకు రు 63-8-0 లు చిల్లరవ్యయములకు రు 127-0-6 లును వ్యయమైనవి. మొత్త మిం దు లకు రు 750-11-6 వ్యయమైనది. ఫలకములకును మెడిసిన్లకును రు 850 లు వ్యయమైనవి. నాటకముల పోటీపరీక్షల ఇతరపట్టణములనుండి వచ్చిన సమాజములవారికి భోజనములకు బసలకు రాకపోకలకు. రు 120-10-0 లు వ్యయమైనవి. ఇట్లు ప్రదర్శనముల పోటీకి ఇతరపట్టణములనుండి వచ్చినవారి కిట్టి సదుపాయములను రిందుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయును. ఇందుల కి సమాజమువారి సంతయు కొనియాడుచున్నాము. వ్యయములపాను మిగిలిన రు 742-10-6 లును 'ఫ్రెండ్సు యూనియను' సంఘమునకు రు 210 లు ఇత్యు బడినవి. ఇట్లేవో కొంత భాగమును మూలభవమున చేర్చుట ముఖ్యముగ పోర్కసహాయదగినది. ఫలకములను బడయుట కర్తవ్యని నిర్ధారణచేయబడిన వారిలో నొకరుకు రామకృష్ణ సర్వసారములుగాను ఫలకమును స్వీకరింప నంగీకరించవలెనని మూలము రు 50 లును కొవ్వూరులోని ఆంధ్రగిర్వాణ విద్యాలయమున కిత్తబడిన దనియు ఈ ప్రదర్శనములను జరుపుటకు రాజమండ్రి హిందూ నాటక సమాజమునకు యజమానులగు శ్రీ. కే. నాగేశ్వరరావు లంబులుగాను చాల సహాయముచేసినందున సుభమువారి ప్రకటనము వలన తెలియుచున్నది. మిగిలిన సామ్యదర్మకార్యముల కెట్లు నినియోగింప బడినదియు వివరకే ప్రకటింపిమి.

ఐరోపా మహా సంగ్రామము

[రైటరు పి. జి. సి.]

ఇంగ్లాండు

రెడ్డిజేలు ప్రభువు మరణము.

లండను, ఆగస్టు 18 — రెడ్డిజేలు ప్రభువు గారు మరణించినది ప్రకటించబడినది.

బ్రిష్టులు నందు స్లేగు.

లండను, ఆగస్టు 18: — బ్రిష్టులవగరమునందు ముగ్గురికి స్లేగువ్యాధి తగిలినది. ఎలుకలకు స్లేగు వ్యాధికి గురి కాని మూలముగా పురమునకు వ్యాపించుచున్నదని పురాకోగ్య శాఖాధ్యక్షుడు తెలుపుచున్నాడు.

ప్రాన్సు

పశ్చిమరంగ ప్రాముఖ్యము

లండను, ఆగస్టు 19 — వార్నర్ ఆల్కేగారిట్లు వాగియచున్నాడు. మిశ్రిమండలిరంగము లన్నిటియందును పశ్చిమ రంగము కంటే ముఖ్యమై నది. బ్రిటిషువారు పరామర్శించు కలసి రవ్యము ఇటలీ రంగము నందు శత్రువుల యొత్తిడిని తగ్గించుటకు కళ్ళకు రంగమున అనేక కటాలములతో బోతున్నాడు. జర్మను సేవలతో ముప్పాతిక భాగము పశ్చిమ రంగము కంటే యున్నది. తూర్పు రంగము 58 శత్రు కటాలములు మాత్రమే గలవు గాని పశ్చిమరంగమున 121 కటాలములు గలవు. పశ్చిమరంగమున మన యొత్తిడినిబట్టి శత్రువులు తూర్పురంగమునకు కొంత సేవలుబావులు పంపించియున్నాడు. చాలపాడునైన సేవలైజుబుట్టు సోమరంగమునకు బోవుచు నిష్పటిదినము తలోవంద కంటేవడినది అప్పుడొకానొకరి రంతి వార్త వచ్చినది.

రష్యులకొరకు.

పాన్సు, ఆగస్టు 17: — చక్రవర్తి గారు ఇచ్చితిరిచ్చి, సోనియ అధికకమానేకపు తీర్మానముల ప్రకారము బ్రిటిషు పరామర్శముల నానుచర్య జరుపుటకేమి చేయవలసినది పరామర్శి వాటిజ్యుచంద్రియగు క్లెమెంటి గారితో చర్చించిరి. చక్రవర్తి పరిచయములందు వారిద్దరుక సమాధానము పొందిరి.

బ్రిటిషువారి యుద్ధము.

సోనియ, ఆగస్టు 18: — బ్రిటిషువారు చతుర్మూలముగా యుద్ధముచేయుచున్నారని చుట్టచేయుచున్నాడు. ఈ సామర్థ్యమునకు రణరంగపు ధురంధులందఱుకు మెచ్చుకొనుచున్నాడు పోజియకినుకు వాయవ్యమున క్రి మైలు దూరమునందు ముగ్గులు మైదానము కడు చుట్టమైనది. అది ఇప్పుడు మిశ్రిమండలి వారి కళివాన నున్నది. ఇది 406 అడుగుల ఎత్తుననుండి తీవ్రగ్రాహిని పురమునకును, ఎదురుగా నున్నది అట్లే పోజియకినుకు ఈశాన్యముననున్న 1800 అడుగుల ఎత్తునకుగల్గి గ్రామమున, మైల్లదూరమునకు బడేము గోడ్డుకును ఎదురుగా నున్నది.

రుష్యా

ఆస్ట్రీయను జర్మను సేవలు వెనుకకు పోవుట.

వెస్ట్రోగ్రాడు, ఆగస్టు 16: — గెరీషియానుకు క్రతు సేవలతో రిపంట్లవారు వెనుకకుపోవుచున్నారని యుద్ధక్రమ వికారములు తెలుపుచున్నాడు. బార్నోవో లెబర్గోడ్డు చూడుగా వెనుకకు పోవుచున్న ఎడమవైపు పంక్తి యొకటి. బ్రెస్లాని ప్రాంతమున వెనుకకుపోవుచున్న చుట్టపంక్తి రెండవది. పోలీష్ ప్రాంతమున వెనుకకు పోవుచున్న టుడివైపు పంక్తి మూడవది. రవ్యములు పోలీష్ పురమునకు 6 మైల్లదూరములో నున్నాడు. సీరికెనెచె జనరల్ కాఖరాఫ్ గారి తీర్మానము చుట్టడిని జనరల్ బాహెంబోర్గ్ భవించుచున్నాడు. జో బాలిపా నదికి సమీప జనరల్ బార్నోరవ్యములతో బోరుచున్నాడు. ఇంకను నడిబొడ్డు రవ్యములనది పొడవున రెండు గుంపులు 16 మైల్లవరకుకాక మించుకొని నదినిబాటుచున్నాడు.

(బ్రెస్లాని లెబర్గోడ్డు ఆగ్నేయమున 40 మైల్లదూరమునకు ఒకకట్టము హిల్ - లెబర్గోడ్డు స్థానమున వేలవది అస్ట్రీయాలోనున్న పట్టణము)

ఇటలీ

ఇటలీ యుద్ధము

తీర్మానము పోడు.

లండను, ఆగస్టు 17 — మెస్సేజో తీర్మానము గాని జర్మను విశేషముడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. — రాలింబగ్రును తీర్మానము యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఆస్ట్రీయాను ఫిరంగుల బలముడిగించును ఇటలీవారి నష్ట చుక్కలముగనున్నది.

హాలండు

జమెయికా దీవియందు ప్రచండవాముపు.

కెన్సెక్, ఆగస్టు 17: — ఇటీవల జమెయికాదీవి దక్షిణ భాగమునందు ప్రచండవాముపు నీటి అనేకజలముకు ప్రాణ నష్టము తగిలినది. అరటితోటలకు నష్టము తగిలినది. కెన్సెక్ పురము నిర్మాణమ్యమైనది.

స్వీడన్

స్వీడనుకు ఎగుమతులు

నిషేధించబడుట

లండను, ఆగస్టు 17: — స్వీడనుజేకమునకు సరకులు దిగుమతిచేసికొనునాడు ఆసరకులెక్కడికి పంపబడుచున్నవో ఎవ్వరికి తెలియనియగుడనని స్వీడను ప్రభుత్వము వారు కాసింపించును స్వీడనుకు ఎగుమతులు నిషేధించబడినవి. బ్రిటిషు యుద్ధపరక కాసనకు ప్రకారము విశేషముల కెగుమతి యగు సరకులెక్కడికి పోవుచున్నవో ఎగుమతిచేయువారికి తెలియజేయబడును.

బాల్కను

ఆల్బేనియాలో గండ్రకోళము.

ఆస్ట్రీయనుల ఆహారపదార్థముల నిషేధ పట్టుకడుట.

లండను, ఆగస్టు 18 — ఆల్బేనియానుందు దోరాజో ప్రాంతమున ఆల్బేనియానుల తిరుగబడి ఆస్ట్రీయనుల ఆహార పదార్థముల నిషేధ సత్తా స్థాపనలందు పట్టుకొనిరి.

మొన్టానెరువద్ద బల్గేరియనులు

కలామనకుట.

ఏథెన్సు, ఆగస్టు 18: — మొన్టానెరులో నున్న బల్గేరియను ప్రజలు మొన్టానెరుపురము వాక్రమించుకొనుచురేమో యని భయపడుచు పురమునకుదలి కలామనకుచున్నాడు.

డాన్యులు రంగము.

బల్గేరియాకు, రొమేనియాకును పోరు.

లండను, ఆగస్టు 18: — డాన్యులు నడివెనున్న కలామన వద్ద బల్గేరియాను రొమేనియానులపై కుట్రము గాల్పించుటయు జరుగెను. డాన్యులునడివెనున్న బల్గేరియా శత్రులందు ఆస్ట్రీయను స్త్రీమణులు సంకెంపము కట్టుటకు నలయు సామానులను దించుచున్నది.

పశ్చిమ రంగమున జర్మను ప్రయత్నము

లండను, ఆగస్టు 18: — యుద్ధరంగమునగల రణరంగ విశేషముకు ఇతరవిశేషములకు ఆగస్టు 5 వ తేదీలకు మధ్య శత్రు కృతి యుద్ధములకు గూర్చి విశేషముగా వాగియచున్నాడు. ఒక శత్రుకటాలమునందు 550 మంది నైనికులకు 400 మంది పారిణములకు నీడి. ఇతిరంజుములను దీనికి సరిపోవునట్లే కలిగింది. కనుక జర్మనులు కొత్తకటాలములకు దెచ్చుచున్నాడు. ఇతిరంజు వెడ్డెసురంగమున సంకెంపము వినియోగించికో అంత సేవను సోమరంగమునకు దెచ్చుచున్నారని తెలియుచున్నది. జర్మను బలమును పూర్తిగా నోడించి నిర్మాణము చేయటము చాలకష్టమనియు చాలకాలము కట్టుననియు, విశేష కష్టము నగుననియు తెలుపు పరికా మిలిటరీవిశేషము వాగియచున్నాడు. జర్మను లింకను పృతి సంగర్భమున 5 లక్షల కొత్త టూర్పులు గాక 20 లక్షల కొత్త సేనను గూడ తేగలరని నమ్ముతుంటు కష్టము నందున అతడు వ్రాయుచున్నాడు.

దేశీయతంత్రీవార్తలు

(మాన్యువీయ విశేషముల వద్దనుండి)

మదరాసు

ఆంధ్రమహాసభ

బెజవాడ, ఆగస్టు 19 — బెజవాడ ఉండు శత్రు ఆంధ్ర మహాసభ స్థాపితో సంఘసభ జరుగును

నల్లయంత్రీశాల.

కల్లికోట్, ఆగస్టు 18: — తామరలోని శేఖర కాలకు తరల నల్లయంత్రీశాలకు కల్లికోట్కు మార్చిరి. అచట పని త్వరలో ప్రారంభమగును. దొరతనమునాడు యంత్రీశాలకు రు 75000 లకు కాంక్షను చేసిరి. కొత్తయంత్రీశాలు తెప్పించబడినవి. చమురును నల్లయంత్రీశాలకు యంత్రీశాలకు పంపిండుటకు ఏ.కే. మీ.న.న. వి. ఏ. గారి యంత్రీశాలకు అధికారిగానుండును. ఈరాజధానిలో దొరతనము వారి యాజమాన్యము క్రిందనున్న నల్లయంత్రీశాల ఇదియొక్కటి మాత్రమే. యందునెలలో గవర్నరు గారు తామర 'చేతు' పోయి లకు వెళ్లినపుడు ఈకర్మాగారమును పారితోషియటకు చుక్కలము దైత్యుల సర్ ఫెర్డీను విల్యుకు కే. సి. వి. ఇ. గారు గవర్నరుగారిని కోరడని తెలియుచున్నది.

తిరువాన్కూరు సంస్థానము.

ఎర్నాకులము, ఆగస్టు 18: — 1-8-1916 మొదలు 81-7-1917 వ తేదీ ఆఖరుకు ఆయావ్యయ కట్టికను దివాను గారు ప్రకటించిరి. ఆయావ్యయము రు 45,49,900 లు క్యయము రు 43,95,800 లు.

కొన్ని సంగర్భముల క్రితము సంస్థానము (బ్రిటీష్ గాఫి కలు) వర్తేయబడినది గాని దానివలన కార్యక్రమమున కంతగా లాభ మేమియునుకలగలేదు. గనుక మొదలగు వానినిగూర్చి కొంతమందికు వ్యయములలో కొంతమొత్తము ఏర్పరచబడినది. వ్యయసాయము వల్లపడి నొందించుటకు చాలమొత్తము యియ్యబడినది. విద్యార్థివయమున 1918-14 లో రు 4,80,689 లు వ్యయపరచబడినది. 1915-16 లో 65,58,700 లు వ్యయపరచబడినది. 1916-17 లో 85,77,100 లు వ్యయపరచుటకు విశ్వ యింకబడినది గ్రామములలో పరిశ్రామిక పాఠశాలల సంఖ్యను పెంచుటకు నిశ్చయించబడినది. కుళిశాలకు చదువు వారి వాళ్ళించుటకు వారికి విద్యార్థి తరగతుల నొసంగుటకు కొంతధన మేర్పరచబడినది.

బక్రీత్ పండుగ.

మహమ్మదీయులకును హిందువులకును తగవులు.

బరంపురమునందు ఇటీవల జరిగిన బక్రీత్ పండుగముకు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును తగవులు తగిలిన నందర్భమున నుమారు 100 మందికి గాయములు తగిలినవని తెలియుచున్నది.

ఒక రోమను క్యాథోలిక్కు గురువుపై కేసు.

తిరువల్వేలి, ఆగస్టు 18: — ఆదైగలాంతర్ అను రోమను క్యాథోలిక్కు గురువు ఆక్రమముగా స్వర్గస్థులైన వారి ఆస్తిలకు సమాధి నుడిచిసి ఒకకొత్త క్రైస్తవ ప్రాజెక్టుల యయవద్ద పెట్టెనని ఆతినివెనొక యభియోగమునచ్చుచు పూర్వపుక్రైస్తవ ప్రాజెక్టులను పొడెయ్యుచున్నది కొత్త ప్రాజెక్టుల యయర్పించబడినదియు తరతరమున కుత్తవు. ప్రకారము తాను పూర్వపుక్రైస్తవ ప్రాజెక్టును సమాధి నుండి స్వర్గస్థులవారి ఆస్తిలకు దీసి కొత్తగడియొద్ద సమాధి నేర్పరించి అందుంచిరి ననియును యుద్ధయచెప్పెను. సోజిస్ట్రీటు గారు యుద్ధయచెప్పె సేరాకోపణముచేసి కేసువాదాచేసిరి.

కోయంబుత్తూరునందు విద్యుచ్ఛక్తి.

ఉడకనుండలము, ఆగస్టు 18: — కోయంబుత్తూరునందు విద్యుచ్ఛక్తిని తయారుచేసి దానిని పురమునకు సరఫరాచేయుటకును, పురమునందు చక్కని నీటిరసని శేర్పణముటకును క్రభుక్తమునా రాజుంచుచున్నాడు. ఇది కొనసాగకలరని నమ్మబడుచున్నది. చక్కని నీటిరసనితీరుండుటకు కోయంబుత్తూరు నకుండినలోటు. పోడనూరునందు విద్యుచ్ఛక్తి కులయమునకు. ఇది రైలుచేపారికిలాగా నుకయోగపడును. ఈసౌకర్యములవలన కోయంబుత్తూరు రెంతయు ప్రాముఖ్యమునకు రాగలది సాంధ్యకాలమునందు విద్యుచ్ఛక్తిని ఉడకనుండలమునకు సరఫరాచేయుచును యాదించుట మున్నది.

[illegible]

THE GREAT WAR.

[Reuter's Agency.]

BALKANS.

An Incident on the Danube. Fight Between Bulgarians and Rumanians.

LONDON, August 18. A telegram from Odessa states that an incident has occurred at Kalapat on the Danube. The Bulgarians fired on Rumanians and a fight ensued. Austrian ships have brought much bridging material, motor-cars and petrol to Bulgarian Danube ports.

Flight of Bulgarians in Monastir.

LONDON, August 18. ATHENS.—A telegram says that the Bulgarian population of Monastir is fleeing, fearing advance of the Serbians.

Austrian Depots Seized. By Albanian Insurgents.

LONDON, August 18. Albanian insurgents in the Durazzo region have seized Austrian provision depots in several places.

British Front.

LONDON, August 17. Mr. Warner Allen emphasises that the western front is the pivot of the Allied operations. The British and French are seeking to hold the greatest possible German force there, in order to facilitate the operations of the Russians and the Italians. It is estimated that two thirds of the total German strength is on the western front, namely, 121 divisions, compared with 53 on the eastern front. The effectiveness of the pressure is proved by the enemy's hesitancy to send troops to the east. A telegram from Amsterdam says that forty long troop trains, crammed with troops, passed through Cologne yesterday, on the way to the Somme.

PARIS, August 18. The methodical British operations in gradually surrounding Thiepval have gratified French experts. The capture of Mosquet Farm, half a mile north-west of Pozieres, is important. It stands at a height of 406 ft. commanding the Thiepval plateau and town. Similarly, Hill 160, northeast of Pozieres, commands Courcellet village and the main road to Bapaume, five miles distant.

French Front.

LONDON, August 18. Reuter's and other correspondents at headquarters emphasise the futility and costliness of German counter-attacks at Pozieres between the 5th and the 8th instant, and it is known that one battalion lost 400 men out of 550, and other losses have been proportionate; hence the Germans are constantly employing fresh divisions and it is calculated that they have used on the Somme an equal number of troops to the number used during the whole of the fighting at Verdun. The Military correspondent of the "Times," however, is of opinion that the breaking of German power is likely to be long, costly and difficult. He says that it is unsafe to reckon on fewer than two million men still available in German drafts in addition to half a million new recruits yearly.

Eastern Front.

The Austro-German Retreat. Present Situation Explained.

LONDON, August 18. PETROGRAD.—Military experts indicate three lines of enemy retreat in Galicia, namely the left wing along the Tarnopol-Lemberg road, the centre to Bizzauy, and the right wing to Hancz. The Russians are only six miles from the latter town. General Boehm-Ermoli is vigorously resisting General Sakharov's outflanking effort on the Sereth, and the Russians are still held up by General Bothmer in the middle course of the Zlota Lipa, but further south they hold both tanks for sixteen miles and are continuing to cross.

Italian Front.

Incessant Fighting. Ineffective Austrian Artillery.

LAHORE, August 18. LONDON, August 17th.—The "Messagero's" correspondent at Gorizia says that fighting is incessant day and night. Artillery fire is terrific. The Italian losses are very small owing to the ineffectiveness of Austrian artillery. (C. and M. Gazette.)

Great Britain.

Mr. Runciman in Paris.

Perfect Agreement in Economic Matters between Allies.

LONDON, August 18. PARIS.—Mr. Runciman arrived here and conferred with M. Clementel, Minister of Commerce regarding the steps to be taken by Britain and France to give effect to the resolutions of the economic Conference. Ministers were in perfect agreement on all points discussed.

Bubonic Plague at Bristol.

Deliberate Infection Suggested.

LONDON, August 18. Three cases of bubonic plague have occurred at Bristol. The Medical Officer of Health has hinted at the possibility that rats were deliberately infected.

Obituary.

The death of Redesdale is announced.

Silver Report.

LONDON, August 17. Messrs. Montagu's silver report says: The tone was good though quiet. Prices were unusually steady. Sales on China account some direct for India checked the demand of the Indian bazars thus minimising competition with the coinage orders and making market slow to advance and ready to yield a point or two on occasion. The imports for Seven months were 52,399,433 ounces and exports 30,150,667 ounces.

Sweden.

The Reason For Prohibition of Export to Sweden.

LONDON, August 18. The reason for the prohibition of export to Sweden is that the new Swedish law prohibits importers from giving any information regarding the ultimate destination of imports, which information is essential under the British Customs War Powers Act.

Austria.

Transfer of Hungarian Command Denounced.

LONDON, August 18. A telegram from Budapest says that Herr Polonyi in the Chamber attacked the Government for transferring the command of Hungarians to a foreigner, General Hindenburg. Herr Polonyi's denunciation of the Austrian General was cheered.

Holland.

Cyclone in Jamaica.

LONDON, August 18. KINSTON.—A cyclone has swept over Southern Jamaica some persons have been killed, Banana crops are damaged and Kinston is isolated.

United States.

British 50 Millions Loan in U. S. A.

LONDON, August 18. NEW YORK.—It is officially announced that a new British Fifty million loan will be issued at 99 in the form of 5% gold notes dated September 1st maturing in two years but redeemable within a year at 101 secured on collateral valued at sixty millions.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, August 17. The following telegram, dated the 17th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The King has spent a week with the army in France and a general order speaks of the splendid condition for war and the spirit of cheerful confidence which animates all ranks. His Majesty says that the arms of the Allies will never be laid down till our cause has triumphed.

As a result of local fighting north-west of Pozieres, the British have retaken nearly the whole of the remainder of the trenches which the enemy gained on the 13th.

The Germans have made no attempt to recapture the position recently gained by the French on the Somme, and their counter-attacks have become more and more rare.

The French before Verdun are displaying unweakening vigour in their resistance, and north of Fort Souville carried some 100 yards of hostile trenches.

The Italians on the Carso repulsed several counter-attacks and captured several sections of trenches near St. Grado, five miles east of Gradisca. The Italians also, after heavy fighting, carried hostile entrenchments east of Gorizia.

The Russians in Galicia are crossing the Zlota Lipa and are progressing on the Upper Strypa. The Russians have occupied Jablonica, two miles from the crest of the Carnathians.

The Russians captured a very strong Turkish position near Sakia, 170 miles north-west of Hamadan.

Plague Mortality.

SIMLA, August 18. During the week ending the 12th August plague mortality stood at 1793 against 2423 cases. The following were the provincial figures:—Bombay Presidency 811, Madras 79, Bihar 34, United Provinces 58, Punjab 1, Burma 55, Central Provinces 53, Mysore 162 and Hyderabad 545. Bengal showed a clean bill of health.

Pilfering in Railways. Railway Investigations.

DELHI, August 18. The traffic authorities of the East Indian Railway at the request of the Punjab Chamber of Commerce are making an investigation into the matter of pilfering which takes place at Delhi and elsewhere and is a matter of extreme annoyance to the mercantile community affected thereby.

TELEGRAMS.

Members for the Imperial Council

SIMLA, August 18. The following is published in the current issue of the Gazette of India—Legislative Department:—

Mr. Rungaswamy Aiyengar, Maulvi Abdur Rahim Nawab Ali Chaudhuri, Khan Bahadur Aliando Shah, Mr. C. W. M. Hudson, Sir Veracy Lovett, Lieutenant Colonel S. L. Aplin, Mr. James Walker, Mr. W. J. Reid and Sir John Donald have been appointed additional members of the Imperial Legislative Council.

Industries of Delhi.

Mr. Denning to Draw Up Report.

DELHI, August 11. Mr. J. Renton Denning, Secretary, Punjab Chamber of Commerce, has been deputed by the Local Government to draw up a report and furnish particulars in connection with the industries of Delhi provinces for the information of Indian Industrial Commission which will assemble in October next under the Presidency of Sir Thomas Holland.

Calcutta.

Double Company of Bengalees. Progress of the Scheme.

CALCUTTA, August 18. In a circular to the Press Dr. S. K. Mukherjee states that the military authorities have appointed Colonel Lanner, Commanding 127th Banchis, as officer-in-charge of the Double Company of Bengalees. He has granted several interviews to the organisers and has been anxious to meet their wishes and suggestions. Dr. S. K. Mukherjee has already offered his recruits. They will be examined in batches. The medical officer is to be appointed almost immediately. The spirit of the recruits is splendid. Monetary considerations had been at a discount. Men coming belong to the educated class and are well connected.

Relations with Germany.

CALCUTTA BISHOP'S SERMON CRITICISED His Lordship's Reply.

CALCUTTA, August 18. In consequence of criticism on the sermon preached on Monday dealing with the relations with Germany the Bishop of Calcutta writes to the "Layman" a long letter in the course of which he says:—'Layman' thinks that I do not want the Germans to be smitten hip and thigh. On the other hand I desire it as wholeheartedly as I feel sure he does himself. I long and pray for the complete victory of the allied arms and for a crushing defeat of the Germans and I most earnestly hope that no break in the concord of the Allies or weakening of resolve on the part of our own people or of those of any other of the allied powers will occur to prevent that defeat being inflicted and Berlin being reached. So far then 'Layman' and I are, I imagine, entirely at one, but I believe also, no less wholeheartedly, that such bringing of the Germans to better mind and such progress of mankind towards unity and peace will never be effected simply by smiting them hip and thigh and eaving them there. What I am utterly against is that we should determine and proclaim that we regard penitence and conversion of Germany as an impossibility and intend to view her at any rate for quite an indefinite period as a Pariah nation in the centre of Europe to be kept down merely by the exercise of brute force and to be given, so far as it lies in our power to prevent it, no possibility of recovering her self respect or coming to a better mind.

An Old Man Missing.

CALCUTTA, August 18. On Friday evening Mrs. Briant of 27, Park Lane reported at the police station that an old gentleman Mr. Dansey and a Mahomedan boy aged seven named Ali left 27 Park Lane at 8 a. m. and had not returned. Sub Inspector Robertson in the course of an enquiry received information from the Burra Bazar police that Ali had been found wandering in Harrison Road, but there was no trace of the old man. The boy says that both he and the old man left the house together and after going some 200 yards his master stopped and went back to the house but the boy went on. The missing man was seen arrival in Calcutta from up-country and hid a number of articles on his person. He had a long beard and a mustache and was about 65 years of age.

Had Akbar a Christian Wife?

ROMAN CATHOLIC FATHER'S INVESTIGATIONS

CALCUTTA, August 19. A discovery of interest to Mahomedans has been made by Father H. Hosten S. J. of the St. Xavier's College, who believes that he is on the right track to prove that Akbar, Emperor of India from 1542 to 1605 had a Christian wife who was not an Indian convert to Christianity but an Armenian by name of Maryam Zimani Begum. A large number of questions are consequently involved, the most important being whether she was the mother of the Emperor Jehangir who succeeded Akbar for Jehangir called his mother Maryam Zimani; was she also the mother of Akbar's third son Prince Danyal born in 1572? considering that his mother is called Bibi Maryam. Fr. Hosten will read a paper before the Asiatic Society on the first Wednesday of September when he will express his views on the subject.

Burma.

Volunteers in Rangoon.

RANGOON, August 18. A meeting of the Bengali community at Rangoon to consider what steps should be taken for obtaining recruits from Burma to the proposed Bengal infantry, resulted in ten gentlemen volunteering their services for the King and country.

RANGOON, August 18. Mr. H. Buckle, late of the Burma Commission, died at Hume the other day. He served several parts of the province his last appointment being that of the additional Sessions Judge, Pegu Division which post he held for some years.

TELEGRAMS.

Two Sepoys Found Not Guilty.
For Killing Another Sepoy.

RANGOON, August 18.
Munir Ali Naidu and Bhoomiah Naidu, two sepoy of 75th Central Infantry, who were committed to Chief Court Sessions by the Cantonment Magistrate on a charge of culpable homicide not amounting to murder of Kristna Nair, a recruit of the same regiment by striking him with his bayonet, the first accused, the second, accused having pushed him, were tried to-day on minor charges of voluntarily causing hurt and assault. Briefly the facts were on the 24th June the deceased who was a patient in regimental hospital, threatened to report the first accused for not having given him sufficient food. The deceased followed the accused down stairs and was alleged to have been struck three blows by the first accused with his fist in spleen and the second accused pushed him after which the deceased walked to the regimental kitchen and when removed to hospital expired. Death was, according to post-mortem, due to ruptured spleen. The defence was that the deceased asked for more meat than he received and because it was refused he struck the first accused on the face after snatching a piece from the dish. The accused then struck the deceased in legitimate exercise of his right of private defence of King's property. The jury unanimously found both the prisoners not guilty and they were acquitted.

Bombay.

Criminal Breach of Trust.
Agents of a Banking Company Charged.

POONA, August 18.
Rao Sahab Girdharsingh Motiram, Police Inspector C. I. D., to-day charged, before Mr. Saloman Bapuji Israel Special Magistrate, Balwant Ramchandra Havargamkar and Kishinath Vasudeo Gharpure, Agents in Poona of the Bombay Banking Co., with criminal breach of trust in respect of various sums amounting in the aggregate to Rs. 58,000. Prabhakar Govind Vaidya, third accused, was at the same time charged with aiding and abetting the two first named in the commission of the offence of criminal breach of trust as bankers. Khan Bahadur Davar, Public Prosecutor, conducted the case for the prosecution. Mr. N. G. Bhadbhade defended No. 1 and Messrs. V. R. and G. V. Gupta the other two accused. There are 66 witnesses in the case, which is expected to last for some time.

Bombay Share Market.

BOMBAY, August 18.
Continued rise from day to-day throughout this month has led both Bulls and Investors to sell almost all shares and the rates continue to decline. Centrals declined to Rs. 245 and David to Rs. 535. Colaba land and Mill declined to Rs. 1450 and Crescents to Rs. 177½. Currimohys declined to Rs. 377½ and Indore Malwas to Rs. 399. Indian bleaching declined to Rs. 185 and Ferozibhys to Rs. 480. Madhows declined to Rs. 1605, Standards to Rs. 1605, Pearls declined to Rs. 450 and Swadobhis to Rs. 1860. In Bank shares Bank of Bombay was in demand at Rs. 1550 and the Bank of India at Rs. 73. In miscellaneous shares Bombay Burmahs declined to Rs. 1020, Tata Iron and Steel (ordinary) to Rs. 235 and deferred advanced to Rs. 1150 and Tramways declined to Rs. 590. 3½ percent Government paper was quiet at Rs. 75 and small pieces at Rs. 75½ for buyers in big lots.

United Provinces.

Train Thefts from Ladies' Carriages

ALLAHABAD, August 18.
A lady correspondent, writing to the "Pioneer" regarding the recent train thefts from ladies' carriages, says that on the 6th July a lady missionary, travelling from Katighoram to Aligarh, was awakened by finding a man in her carriage who was trying to remove her purse from under her pillow. She vainly pulled the alarm cord and shouted for assistance, but help was not forthcoming, and as the train pulled into Budann shortly after, the miscreant escaped, not before her trunk, however, had been removed.

Another Case.

On the night of 20th June another lady travelling alone to Shapur from Katighoram in a second class carriage was disturbed to discover a man attempting to enter her carriage just as the train was leaving Bojhupura. Her carriage was near the brake van and brakesman transmitted her alarm but the intruder had ample time to escape before the train stopped. There are four occurrences of similar type which occurred this season on the railway. At the last meeting of Women's Christian Temperance Union held at Naini Tal, it was resolved to petition the Government and railway authorities concerned to make punishment of these assaults impossible by (1) removing of boards along the length of passenger carriages, (2) insisting that alarm cords be working order and always in working contact with those controlling the trains and (3) making a nice constable travel with the passenger trains.

Congress Presidentship: Final Proposals.

LUCKNOW, August 18.
Final recommendations for presidentship of the Lucknow Congress received so far give the majority of votes to Mr. H. B. Babu Ambika Charan Mazumdar. Bombay, Bengal, Bihar, the Punjab and Burma have voted for him. Andhra has voted for Mr. Govindaraghava Iyer and a Central Province for Mr. Vijayaraghavachariar. The All India Committee meets on the 19th and the United Provinces Committee on the 22nd instant. For making final recommendations. The Reception Committee to consider and recommend meets on the 27th August.

South India.

Racing at Ootacamund.

The Hunt Cup.

OOTACAMUND, August 18.
The race for the Ootacamund Hunt Cup, presented by Lord Wenlock, C. B. (a challenge cup value Rs. 1000 Rs. 80 added from the fund, of which Rs. 30

goes to the winner and Rs. 30 to the second) will be run on the Wenlock Down on Saturday, the 30th September, under R. C. T. C. rules of racing. There will be a Gymkhana Meeting on the same day consisting of a ladies' point-to-point race and also a pony point-to-point and handicap point-to-point races. Conditions can be ascertained from the Honorary Secretary, Ooty Hunt races. The first entries close on the 16th September (Rs. 10 for all races). The second entries close on the 23rd September (Rs. 20.)

Electric Energy for Coimbatore.

OOTACAMUND, August 18.

A very promising hydro-electric scheme to supply Coimbatore with electric power and drinking water is being investigated and its success is almost assured. The development and advancement of Coimbatore is greatly handicapped for want of a good water supply. The scheme will supply that want and the power station being located at Podanur, it is felt, the railway workshops there will be developed considerably. A small separate scheme for lighting Ootacamund from the Sardinullah river is also being investigated and prepared by Mr. Gibbs.

Budget of Cochin State.

ERNAKULAM, August 18.

The Dewan has issued the Budget statement for the year 1092 M.E. (August 1916 to August 1917). The total receipts under ordinary service heads for 1092 are estimated at Rs. 46,49,900, as against the budget estimate for 1091 of Rs. 45,41,800 and the revised estimate of Rs. 47,63,700. The total expenditure for 1092 is estimated at Rs. 43,98,800, as against the budget estimate for 1091 of Rs. 43,32,400 and the revised estimate of Rs. 46,60,500.

A geological survey of the state was completed some years ago but its results were not of much practical importance. Provision has been made in the budget for a practical examination into the economic value and exploitable possibilities of geological deposits. The department of agriculture is given a considerably enhanced provision as it is proposed to enlarge very appreciably the scope of its activities.

Education shows a steady increase. From Rs. 4,30,689 in 1089, the expenditure has grown to Rs. 5,58,700 in 1091 and the anticipated figure of expenditure for 1092 are Rs. 5,77,100 or 12.4 per cent of the total income of the state for the year. It is proposed during the year to extend the number of rural technical schools and to revise the scheme of State scholarships so as to make it more comprehensive.

Government's Soap Factory in Calicut.

To be Opened by the Governor.

CALICUT, August 18.

The Soap Factory attached to the Government Fishery Station at Tanur has been removed to Calicut, and will commence work shortly. The Government having sanctioned a sum of Rs. 75,000 for the improvement of the factory, fresh machinery has been got down with a view to increase its activities and to enlarge the scope of its usefulness. With the new machinery, the major portion of which has now been fitted up, the factory, which will be in charge of Mr. A. K. Menon, B. A., the oil and soap expert, will be able to manufacture various kinds of toilet and other soaps. The factory is the only one of its kind under Government management in this Presidency and it is understood that Sir Frederick Nicholson, K. C. I. E., the Honorary Director of the Madras Fisheries, intends requesting His Excellency Lord Pentland to perform its opening ceremony during his Excellency's visit to the Fishery Stations at Tanur and Beypore next month.

Desecration of a Tomb

Charge Against a Roman Catholic Father.

TINNEVELLY, August 18.

A very interesting case of alleged desecration of a tomb against a Roman Catholic priest named Rev. Father Adakalanathar is proceeding before the Sub-Magistrate of Ambasamudram. The facts as alleged were that in accordance with the wishes expressed during their life time by a Roman Catholic married couple their remains were interred in a sepulchre which they had constructed for themselves. The sepulchre was attached to a church which was dedicated to Roman Catholic mission. The old church was replaced some time later by a new one built in front of the tomb which was consequently thrust behind. In view of the fact that the old tomb was in an obscure place and in a decrepit condition the mission authorities, it is alleged, demolished the old tomb and reinterred the remains in a sepulchre attached to the new church. A descendant of the deceased charged the Parish priest and a few others with desecrating the tomb. The accused contended that in this matter he acted under the orders of the Superiors of the mission and that the transfer of the remains of the deceased was not intended to wound the feelings of any one, but to consecrate the memory of the deceased as the old tomb was in ruins and the environments were subjected to nuisance. The transfer of the remains was effected under proper ritual and the new tomb which is situated in a prominent place bears a tablet in which the names of the deceased are engraved. The Magistrate framed charge against the accused and adjourned the enquiry.

Sind.

An Infant in-Arms Marriage.

Case in Law Court.

KARACHI, August 18.

A case without legal precedent, of an infant in-arms marriage, has occurred here. The Court of the judicial Commissioner of Sind has annulled a Mahomedan marriage, in which the husband was not yet old enough to stand on his legs. The bride was a girl of ten years, and the bridegroom a baby of 12 months. The evidence showed that the bride's father had squandered the whole of his patrimony in a life of debauchery and had wickedly contracted a marriage for his daughter (which he knew to be prejudicial to her) for the sake of a dowry. The plaintiff was the mother of the girl. The Court held that the marriage was a cruel and abominable thing and, although there was no legal precedent for rectifying such abuse of paternal authority, the Court held that the Mahomedan Law does subject the paternal guardians for marriages to the control of the law, and accordingly the Court annulled the marriage, with costs against the father of the bride and the father of the bridegroom.

Central Provinces

C. P. Legislative Council Meeting.

NAGPUR, August 18.

The Council resuming its session to-day considered the Land Alienation Bill. A number of formal amendments moved by the Hon'ble Mr. Kelkar were accepted. The Bill as thus amended was passed.

Medical Registration Bill.

The Medical Registration Bill was then taken up. The Hon'ble Mr. Dikshit and Rai Sahab Nathmal moved amendments giving a representative to the non-official medical practitioners on the Medical Council, embodying reciprocity between Indian and Colonial degrees and providing appeal to the High Court instead of to the Chief Commissioner, which were rejected by majorities. The Hon'ble Mr. Dikshit's amendment providing for the recognition of degrees granted by certain medical schools in Calcutta, was also similarly rejected. Before the Bill was put to the vote Sir Benjamin Robertson expressed his trust that the outcome of the Bill would be to strengthen the position of non-official private practitioners.

The Council adjourned for half an hour.

Latest Telegrams.

LONDON, August 18.

The King has signed an Order in Council prohibiting exports to Sweden except by licence under guarantee that they shall not reach the Enemy.

It is officially announced that Lord Crewe has been appointed President of the Board of Education in addition to being Lord President of Council. Mr. Henderson, Paymaster-General and Labour Adviser and Lord Newton Assistant Under Secretary for Foreign Affairs. There are no changes in the Cabinet.

On the occasion of the King's visit to France the G. O. V. O. is being conferred upon Sir Douglas Haig and the K. C. V. O. upon Sir Henry Rawlinson and Sir Reginald Bacon.

The British communique says north-west of Bazentinle Petit we further extended our gains. Hostile attack at Martinpuich was repulsed.

The enemy's artillery is more active. We extended our gains northwest of Peti Azzentin-Lexpetit by means of a small local enterprise. German trenches here were greatly damaged and full of enemy dead. The enemy attack at Martinpuich was repulsed as completely as yesterday's.

PARIS.—The communique says enemy counter-attacks south east of Maurepas were repulsed. We captured the remainder of the village of the Fleury and advanced between Thiaumont and Fleury.

PETROGRAD.—The official statement says:—Strong enemy attack west of Podgaitzy on Ziota Lipa was repulsed with enormous losses. We occupied the towns of Lysiec and Stare on Zlotvinske, Bistrissa. The detachments of ours are approaching Korosmezo south of Jablonica pass.

LONDON, August 19.

The British communique says:—Fighting took place on the whole front from Pozieres to Somme. British gained ground towards Guinchy and Guillemont capturing 200 prisoners. We captured several strong positions in the direction of Guinchy and Guillemont. The French also progressed on our right. A German aeroplane was brought down in flames in our trenches as a result of air combat yesterday. A second machine was brought down by gunfire. Our aircraft successfully bombed enemy's billets in various places.

Paris Communique says:—A brilliant French assault captured notable portions of Maurepas and Calvary southeast of the village. 200 prisoners were taken. We extended our positions between Maurepas and Somme. We continued our offensive on the right of the Meuse driving the enemy from two fortified redoubts north west of Thiaumont work taking a hundred prisoners. We appreciably progressed east of Vauxchaptire wood.

PETROGRAD.—The communique says:—The situation everywhere is unchanged. A squadron of Russian Seaplanes on Wednesday night dropped large numbers of bombs on aeroplanes on Lake Angern by the gulf of Rida destroying airship shed and causing several fires. Seaplanes carried out their work amidst furious fire from anti-aircraft guns but returned safely.

LAHORE, August 19.

LONDON, August 18th.—Herr Von Weigand, who has just visited Somme front has been allowed to telegraph that longing for peace in the keynote of every conversation from privates to Generals. ("C. and M. Gazette") Cable.

LONDON, August 18th.—A Berlin telegram from Bukarest says:—The Rumanian state railways have brought 25,000 tons of rails in Germany.

LONDON, August 18.

The "Central News" Amsterdam correspondent states that the Austro-German correspondents in the east admit a defeat near Chota. Hasty Austrian retreat averted a catastrophe.

NAGPUR, August 19.

After recess the local Legislative Council met yesterday to discuss the Hon'ble Mr. Kelkar's resolution regarding the appointment of a mixed committee for revising Begar and Razad rules. The Government recognised the extreme fairness with which the case was presented. Sir Ranjabin described it as a burning question and assurance was given that only recently considerable changes in the system were adopted. The resolution was withdrawn.

Mr. Kelkar's resolution regarding the district darbars where the questions regarding local grievances might be asked and replied on the spot was accepted by the Government.

The Council adjourned "sine die."

చిత్రవార్తలు

కోళ్ల వ్యాపారం

తెలంగాణ - ఏలూరు నగరములో కోళ్ల వ్యాపారములో విస్తారము లాభించేటట్లు కనబడెనులేదే.

రా. - అవును ఆలాగే వున్నదిగాని అతనికి తప్పదు ఖర్చు మాత్రములేదు. కోళ్లకు ఖరీదే పెట్టవలసివచ్చింది. అందువలన కోళ్ల ఖరీదు తప్ప వేరే ఖర్చు అతనికి లేనేలేదు.

వె. - ఈ ఆ కోళ్ల ఏలాగు బ్రతుకుతాయి.

రా. - అతనిదగ్గర చాలామట్టుకు పెట్టలేకాని ప్రజలూ తనేలేవు.

వె. - అమాట నిన్ను వరదగి వారయ్య.

రా. - అమాట చెప్పలేకాదు. అతని కథ కలియకట్టు మరి. పెట్టలన్నీ అగిడ్లు పెట్టిన. ఏ పెట్ట పెట్టిన అగిడ్లను ఆ పెట్టయే తినునది.

వె. - ఎవరు చెప్పినాను.

రా. - నానూ మీరు చెప్పలేదు. వీరయ్యయే స్వయంగా చెప్పినాను.

వె. - చాలా వింతగావున్నది.

అంగుడు దుడిచి

కుబ్జారావు - భీమా రావు

కు. - ఏమిటి మీ రిక్కడకు వచ్చిపోయారు.

భీ. - ఏమిన్నదండి తమ తేలికైన దుస్తులతో నేనూ ఆడమిదననే వేస్తోన్నాను.

కు. - అదేమిదో కొంచెము దుస్తులనే చెప్పండి

భీ. - ఇంతిం - ఇంతిం - అంతకుమీరే తలవెయ్యి నట్లయితే - మనవిచేసుకుంటాను - ఎవరింటి - ఏమిచేస్తున్నారో - ఏమిట కంటు న్నారో - తం - చను పొంతుండి విడదే మనకుల పెద్దవి. అంతకంటే ఈలాటి సభలకునూడ వలసిన పేరంటంకాదుగా నాజరవుతున్నట్లుంటుంది. ఇదివరకు నేను పెరిటిడిద్దోని వస్తుచుండేవాడను. కాబట్టి మీరు నేను కనబడడములేదాని మీదర్శనలాభం నాకు నిత్యం కలుగుతూనే వున్నదండి.

స్వర్గం కనుఖం.

యధ్వరంగమున నొక సునివేళ గుండుదెబ్బ తగిలినది. అతడు చనిపోవుటకు సిద్ధమైనాడను - అతడు క్రైస్తవుడు. అతనికి అంత్యకాలబోధ చేయుటకు వచ్చివున్న వచ్చెను.

గు. - నాయనా దైవమును తలచుకో - నీవు చేసిన పాపములన్నిటిని నాచెప్పుచెప్పు - మనమిద్దరమును గలసి దైవమును క్షమించుకొని పొందెదము.

వై. - చెప్పుకో చెప్పు.

గు. - భయపడకు - బాబూ - నంతోపనుయము - బంధుదర్శనము - నీమగ్గురు భార్యలు నీకొరకు ఎదురు చూచుచున్నార.

వై. - అయ్యో - అయ్యో అయ్యో - వక్కపారి నన్ను చూగెదను పట్టుకొంటే ఏమిదారిగా యని యేడ్చుచున్నాను.

అకలి.

ఒక నాడుదయమున నొక బీకనాడు తొలుతులెరచి వీధిలోనికి వచ్చి నాలుగుగుళుల నడుచుకొని సోమరి పోతగు ధనికుడొకడు తొనిపెట్టెను.

వే. - అయ్యో! దండములండి. బాబూ తమకునూడా యింత పొందకాకే ఏమిపనిమీద బయలుదేరినారండి.

ధ. - ఏమి చెయ్యమంటావు - రాత్రి విందుభోజనము. విస్తరించుకొని తేలికపనికి బంధువులకును. వన్నెండుగుంటలు కొట్టికాదు - అది ఏమీ అరగలేదు - తెల్లవారింది. మళ్ళీ ఇద్దరందోన - కాఫీ - ఈలాంటివి మా ఇద్దరును ఫలహారంచెయ్యాలి - తదిగుంటలయ్యే సరికి మళ్ళీ వస్తవచ్చుకొని పట్టించాలి - పన్నెండు కొట్టేసరికి ఫలహారంచెయ్యాలి - అయిన కొట్టేసరికి లోటుంటుంది. ఈలాంటివి అలాంటివి కలిపి కాస్తో మాస్తో అక్కడ తినక విధిలేదు. రాత్రి లోమిద్దరి కొట్టే సరికి మళ్ళీ యింటి దగ్గర భోజనం - ఇంకా మధ్య మధ్య ఫలహారాలు. టిప్పాట్ల - తోటవిండలు - డిన్నులు - ఈ తిన్నతిండి అంతా ఆరిగేమార్గం అగపడక అదిన్నీ పడలంగా దారికి అడ్డుపడ్డాయి. నాలుగు అడుగులు నడిచేకొస్తే కుతువు నడలి నందు కలుగుతుంది. అని - అయితే నీ మొగుడు చీకటి వుండగానే బయట తిరినావు.

వే. - బాబూ అన్నది అరగడానికి మీరు బయలుదేరితే తిండికి లేక నేను బయలు దేరినాను. అలాచుగడు - అరుగుకు పిల్లలు - తల్లితండ్రీ - పదిపాళ్ళాని బ్రతికాలి - పట్టుకుని వదిలూ పాడులై నా తీతను తేదండి - బాబూ ప్రియంచు ఈలాగు వున్నదండి - తిండి అరగక ఏద్యేకాల్లు వందలూ. తిండిలేక ఏద్యేకాల్లు కోటినుంది.

ఎవరిపోలిక.

కొత్తగా స్వయంవరము చేసుకొనిన యువనందంతులకు మధుచటి సందర్శనకు వచ్చారు పుట్టెను. ఆరు నెలలు పిల్లనానికి వచ్చినపిమ్మట స్నేహితుడొకడు వారింటికివచ్చెను. అతడు మదిబ్రహ్మచారి. భార్యభర్తలును స్నేహితుడును భోజనములచేసి కూర్చుండగా వాలదాయ పిల్లనానితెచ్చి తల్లిచేతికిచ్చెను.

త. - ఏమిటి మీరు ముందులో ఎవరిపోలికొ కొంచెము చెప్పండి చూతాను.

బి. - (విదానింబిమాది) ఆ - సంజేమామలేయ. వరకాయించిమాదికాను. ఇద్దరిపోలికానూదా బాగాకనబడుతున్నది.

వీపామూపురమా?

ఒకనాడెద్దలు కూలివాడొకచోట పనిచేయుచుండిరి. పొగాణికోడొకడూ దారికి పోవుచుండెను. కనబడినచారందరు నతనికి దండములు బెట్టుచుండిరి.

కు. - ఏమిరా! ఎవరాయో? ఆలాగు అందరూ కడిపడి దండము పెంచుకున్నాను.

రె. - ఎవరగురా - పురాణంబెప్పే బాజ్జియ్యకాల్లుగాను.

కు. - రామరామ - దేవుడాలాటివాళ్లను ఎందుకురా తట్టిస్తాడు - ఎందుకొచ్చినవీపురా - అట్లు - పట్టుచుంటే ఒక విశ్వపుటప్రాయమేదానిదానిదాని ఆడుతుందట రా మోపురను లాగున్నది.

అన్నహితవు లేదు.

ఒకనాడు సంతము వారొక పట్టణమునకు వచ్చిరి. నా యోగివారికి వేయిమీద నాగరత్నమును నొకవేళావుమారి పెంటబెట్టుకొని వచ్చిరి. వారొక హోటలుకావలె భోజనములకు కంట్రాక్టు చేసుకొనిరి. ఒక నాడు మేనేజరు హోటలుకువచ్చి దిగులుపడిన వారివలె నిశచలడెను. హోటలు గుమాస్తావచ్చి ప్రక్కకు గూర్చుండెను.

గు. - ఏమిటి నల్లనాటకమే లేకేమి? ఇతరులు రోజులైనది. ఈమహాపట్టుంటో ఇంతయిది ఈలాగు కూర్చుని తింటే ఏలాగు నిభాయస్తాను.

వే. - అయ్యో! మేము వచ్చినకేళి యిదిగాదండి. ఏలాగో అయ్యో నాలుకాటు పడ్డాయి. దానితో సాపంబం గారంకంటిపిల్ల వడిపోయింది. దిప్పితిగిపోయింది. చూడండి పట్టుకుని పనిమెతుకులై నా తినడంతే - అన్నద్యేయం పుట్టిపోయింది - అడిగెనునడిచే ఆయాసం - కదలితే కల్లివచ్చు బడతాయి. అంతా దానితోవుండి ఏమిచుకుతాను. స్వర్గానికి వెళ్లి నావిదాముల తప్పలేదన్నట్లుయిది చూగి.

గు. - అంతయి - అంతయి తెలిసోనానా ఎవరో పిలుస్తున్నాను. ఇప్పుడే కస్తాను.

అని గుమాస్తా బోధితికెళ్లి ఏవో నక కాగితముమీద పొనితెచ్చి మేనేజరుచేతికిచ్చెను.

వే. - ఇకేమిటండి - అంతా ఆరవము - నాకనలే తెలియదు.

గు. - చురచిపోయినాను. అంతా అబద్ధం. కాదుమేలైనమాది గుర్తిం రెండు కాళ్ళమీద నడచి వారింట్లోవెళ్ళు - ఆలాగే బాల్లు మిట్టలను అయిన చేతనే ఆడిస్తున్నాను. ఇదిగో ఇప్పుడు మాట్లాడింది నాగరత్నమే - పట్టు - పడనకాయకుర - పామునం - పకోడి - పంచదారలట్లు - పడనకోటి - సోలెనునెయ్య - తకవడిమీద - వెనుగు పెంపించుకొనెను - ఆలా పొగిణము పోతున్నదట - మీరు ఎక్కడికో వెళ్లి నారట - మీరు వచ్చేలోగా తాను భోజనంచేసి సిద్ధంగావుండవలెను - ఇది రోజుకూలాగే చేస్తున్నది - ఈనాళ్ళేగాను.

వే. - ఏమిటి - ఏమిటి - ఎంతమానంచేసింది.

గు. - కులకును నమ్మట మక్కతోకపట్టుకొని గోదాకు ఈయట వంటిది.

Magic Cure!

Marvellous effect!!!

Bathing Oil	Price	Rs. 0-8-0
Iron tonic pills	1 bottle of 48 pills	2-0-0
Anti Malarial Drops	Price 6 Doses	0-8-0

Descriptive Catalogue free on application

ALLBUTT & Co.,

CHEMISTS BROADWAY MADRAS.

శ్రీ శేషులైన గోపాలకృష్ణ గొఖతారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-12-0

సి. పి. భార్యలు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

బొబ్బిలి ముట్టడి

10 అంకముల నాటకము.

కథను శంకటరావు కాశ్మీ గారి విరచితము

మూలము:- ఆ. 12. తరాల భర్త ప్రత్యేకము.

కాలికో వైండు రూ. 1-0-0.

జ్యోతిష్మతీ ముద్రాలయము.

247, కింబుకెట్టిబిడి, బాద్మిలను మద్రాసు

ఆంధ్రులచరిత్రము మూడవ భాగము.

గ్రంథకర్త: చిలుకూరి వీరభద్రరావు గారు
ప్రథమ ద్వితీయభాగాలు విభావంబుగానుండలివారి కలసరి బ్రకిటింబడినవి. మూడవభాగ మిది. కావలసినవారిదిగుర చిరునామాకు పొనికొన్నయెడల గ్రంథమును బడలుగలదు. గ్రంథము 486 పేజీలు గలిగి చక్కని కాలికోవైండు చేయబడి యున్నది. వెల పోస్టేజీకాక రూ. 1-8-0 అ.
వెలగల వెంకటరెడ్డి,
ఇలిహనకరండి గ్రంథాలయ, ఆరవల్లి, కృష్ణాజిల్లా.

చాల శ్రేష్ఠ మైనముక్కుపొడి

వలము 1-కి రూ. 0-1-0. వీకె 1-కి 2-8-0

సుగంధ ముక్కు పొడి

బుడ్డి 1-కి 0-8-0 దడక 1-కి రూ. 1-12-0

పి. రాజారామ్ అందు కంపెనీ,

(283) ముక్కుపొడి క్యానాము,

పోస్టుబాక్సు నెం. 282, మద్రాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుజంతు వదులుటకు, వాటిని వాడటమునకు తలపెట్టెను నిచ్చుటకును మోటారుజంతులను ఎట్లు నడుపుకో యేర్పాటును యేర్పాటుచేయునో అది ఇది శాస్త్రసభకు స్వల్పముగానేము 3 వేలరూపాయలముగతము శిల్ప అభ్యాసపురస్కారముగా ఈపాఠశాలలో, మూసావోయిక్ కొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములతో నేర్పించగల్గు సెంటుకారితవ్వనంది లైసెన్సు లిసెన్సింగి వంతులకును. యిందులకు ఫీచు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగిక్లాసులు నెవ్వెంటు నెల 15 రోజు నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరదలచిన విద్యార్థులు ఈ నెల 31 వ తేదీకి గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు కాకొనగలవంబు. ఈ శ్రీంక నడనారింతువారికి ప్రాసిక్రుడు

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మద్రాసు
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మీకు కావలెనా?

R.L.N. ట్రాక్ మ్యాక్లు దడము 4-కి రూ. 1.

మద్రాసు నకయము

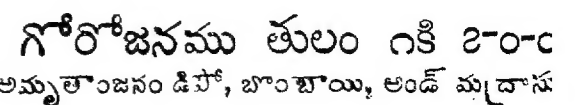
శేరు 1-కి రూ. 1.

"విద్యానిధి," 87, రామస్వామి వీధి, మద్రాసు.

కావలెను
ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతి యుఖ్యవట్టణము. నందును ఆంధ్రప్రదేశ్ కు క్రొత్త చంచాదార్లను కుదుర్చి గలిగిన యేజంట్లు కావలయును.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
పోస్టుబాక్సు 212 మదరాసు
అని ప్రాసి తెలిసికొనవలెను వ్యవస్థాపకుడు.

ANY TIME IN ANY CLIMATE

డబ్బిగారి అస్త్రక

అస్త్రక సంవత్సరములు శ్రమ పడి కనుగొనబడినది. ఇది, వయస్సుగలవారికి నివారణ చేయుటకు నమ్మకమైన మందు. దగ్గును, తదితర బాధలను కుదుర్చు కొనుటకు దీనిని సురక్షితముగ నేవింపవచ్చును. అస్త్రకలు దీనిని నాడుటయే, దీని సుప్రసిద్ధతను నెలీబుచ్చుచున్నది.

ధర బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0.

అతిమూత్ర వ్యాధి

దా ని, ని వార ణ.

ప్రస్తుతము కావలసినది, నిర్జీత గుణత్యము (స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ) తగ్గించి, అతిమూత్రమునాపి, మూత్రమునుండి వెడలు తెలుపు పదార్థమును అణచి వేయు మందు. ఆంటిగ్లొమెరియా చేయుపనినే, ఈమందును చేయగలదు. 50 సంవత్సరముల నుండి, ఈ మందు హిందూ దేశమున జయప్రదముగా నుపయోగింపబడు చున్నది.

ధర బుడ్డి 1-కి రు. 4-8-0.

జేమ్సుగారి బగ్ కిట్

(నల్లి నం హరి ణి)

ఈమందు నల్లులను నాశనముచేయగలదు. నల్లులుచేరు బొక్కలలోను, చేరుటకు వీలయిన కంఠలలోను, ఈమందు వేసినయెడల, నల్లులన్నియు నాశనముకాగలవు. హిందూ దేశ నాసులకు జేమ్సు బగ్ కిట్ చాల ఉపయోగకారి.

ధర బుడ్డి 1-కి అ. 0-12-0

W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS

డబ్లియు. ఇ. స్టిత్ అండు కో.,
మందులవ్యాపారులు, శాంటు రోడ్డు, మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక వేరు నుదాహరించ గోరెదము.

దంతచూరము

పండ్లరొట్టుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

ఈ దంతచూరముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లునుండి రక్తము ప్రవించకుండును. నోట దుర్గంధము లేకయుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అనేకులనల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది. సర్వసామాన్యముగ అందరును వాడుటకు తగియున్నది.

శండ్లకు బలము నిచ్చును. చిగుళ్లు గట్టిపడును.

క్రతినారము వేలకు వేలు డబ్బీలు విక్రయము డబ్బీ 1-కి 0-2 0. డజన్ రు. 1-2-0.

అమృతాంజనము డిపో,

7, తంబు శెట్టిపేటి, జార్జిటవును, మదరాసు.

స్టేటు ఎక్స్ ప్రెస్ సిగరెట్లు, నాగరికమగు సువాసనను గలిగిన శ్రేష్ఠమయిన రకమును మాత్రమే యిచ్చుచున్నట్టియు, తదితరములతో తృప్తిపొందనట్టియు లక్షణములుగల కొందరి నిమిత్తమయి, కను శ్రేష్ఠత చేయబడిన కొన్ని రకముల మంచిపొగాకుయొక్క మిశ్రమము.

STATE EXPRESS

సి గ రె టు లు

వజ్జినియా నెం. 555 టెన్ బకటికి-50 = రు. 1-0-0
లంకా నెం. 444 టెన్ బకటికి-50 = రు. 2-0-0

ఎటువంటి బోర్డుస్థితులందును వీటియొక్క మంచిస్థితికి హామీ నిచ్చుటకయి గాలిహామీ వేరెండు బోర్డులలో నెట్టబడియుండును.

ఆరోగ్యకరమయిన ఫ్యాబ్రికలలో క్రింది అప్రెస్ వారివలన సిగ్గుముచేయబడినది ఆరెడత్ టుచాకోకంపెని, లిమిటెడ్, లండన్ ఇంగ్లండు

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రలగుల డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్షింపుష్టియు నరపటుత్వము కారణములు రక్షింపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీర వ్యాయామము వలనను, జీత్యోయత్వమువలన గలుగును. వ్యభిచారము. సుఖరొగములు దురభాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుట

రోమహరి

డబ్బీ 1-కి అ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0

ఈ భస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కడ. మంటయుండదు రోమములు రాలిపోవును.

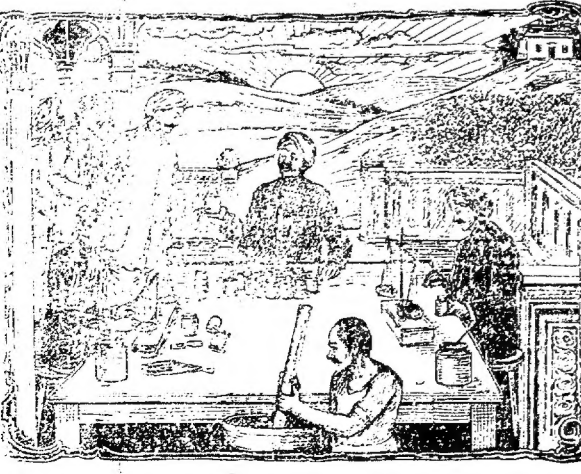
తామర తైలము

ఒక డబ్బీ వెల 0-4-0, పోస్టుఖర్చు సహా 0-8-0

ఈ తైలమును ఒక సారివాడిన సుఖపడగలరు దీనిని రాచిన మంటయుండదు చర్మము నలుపెక్కడు.

అమృతాంజనముడిపో 6, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

(Baron & Co)

తెన్నమూరి గూనుబుడ్డి 1-కి రు. 0-4-0
మొదటితరం సాదానక్కం శేరు 1-కి రు. 0-14-0

బ్యారన్ అండు కంపెని

మేలైన సువాసన పొడి, సాదానక్కము.

మేము తయారుచేసెడి న్యూన శ్రేష్ఠతరమైన పొగాకుతో తన, అపువధ మూలికలగల్గిన నూనె, దళియముల చేతనున్న చేయబడినది. ఇది శిరోభారములు, బిండి నోటిని, పీన, దీర్ఘ పడితములు, ముప్పు ప్రి, మైకములు ఇత్యాది, శిరోరొగములను అణచివేసి గాఢదుర్బుధియే గాక, యిదియంతయోగించుచున్న, శరీర కుతూహలము, బుద్ధిప్రకాశము, నరములకు ఉత్సాహము కలుగును. ఇది ఒకతూరి యిదియోగించినవారి ఇతిర వ్యక్తులను ఆకేషించును. పర్యవేక్షణ యొగయోగి నిమిత్తమే ఈ న్యూనమును సామాన్య ధరకే విక్రయించుచున్నారము. దీనిని ఒకతూరి పరిశీలించి దీనియొక్క సుఖములను గ్రహించవలయునని మాయొక్క కోరిక.

డజన్ బుడ్లకు రు. 2-8-0
రెండవతరం శేరు 1-కి 0-12-0

బ్యారన్ అండు కంపెని, 18 మె. సెకెండులైట్ బీచ్, మదరాసు.

ARMS & AMMUNITION.

తుపాకులు, తుపాకి మందు, కేపు, రవలు మొదలగునవన్ని సాగాయములు, స్పిరిట్సు నానావిధోపయోగవస్తువులు మావద్ద దొరకును.

ఎస్. పి. సారథి అండుకో
౧౮౧ చైనాబజారు రోడ్డు
280 మదరాసు